

Inc. B 3

auf

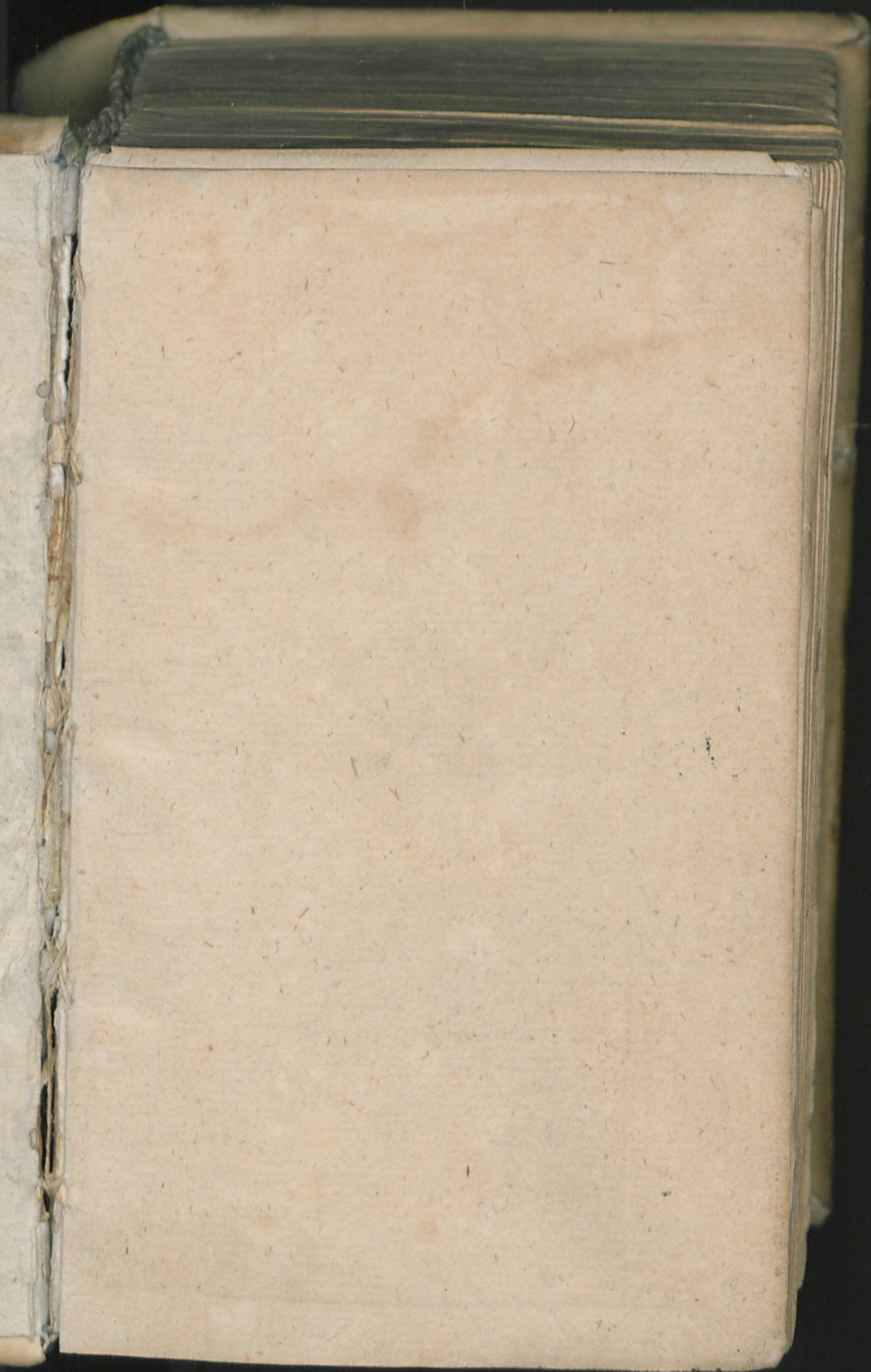
4 Be

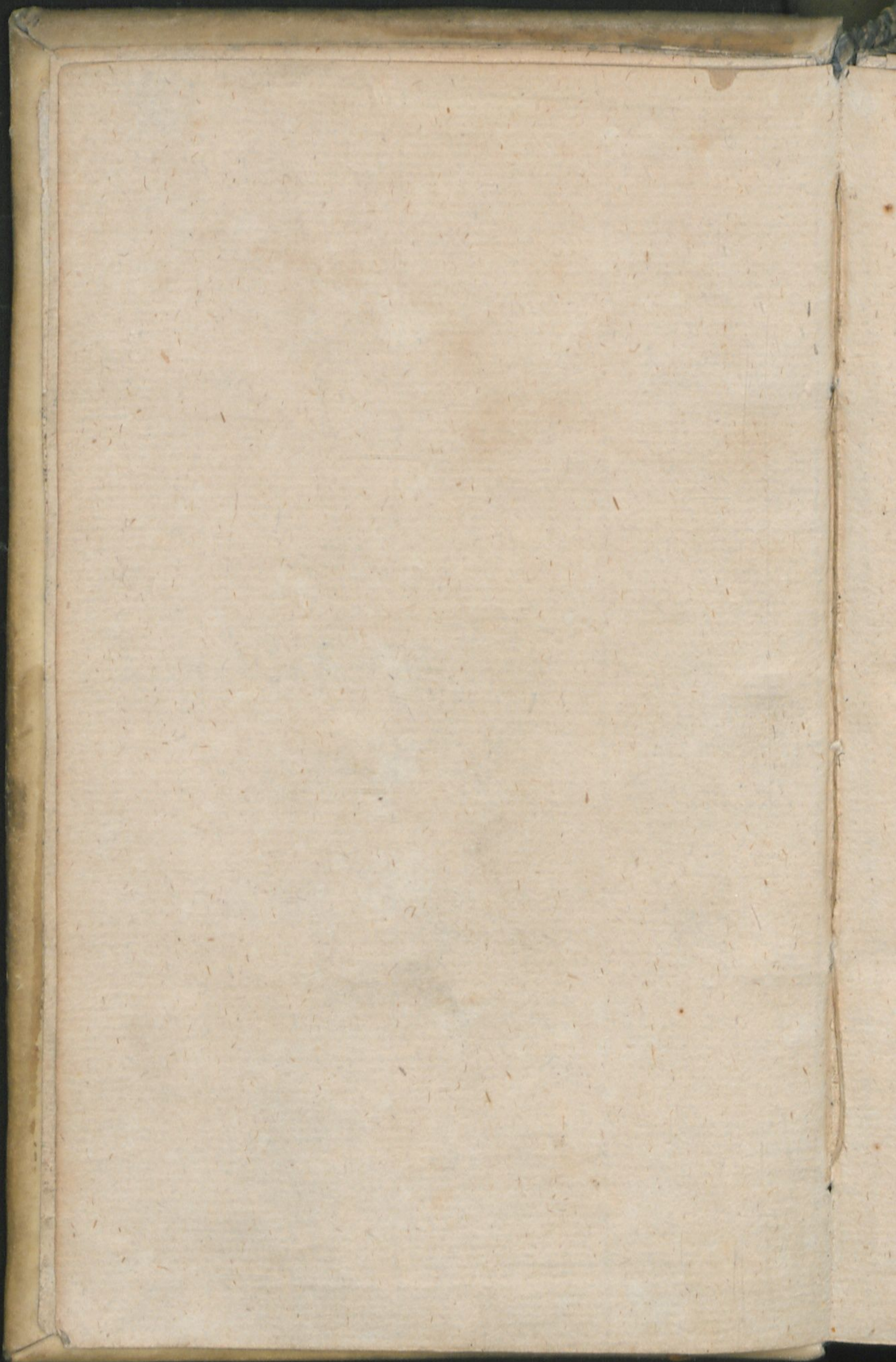
Script. lat. recent. in Octavo
No 1

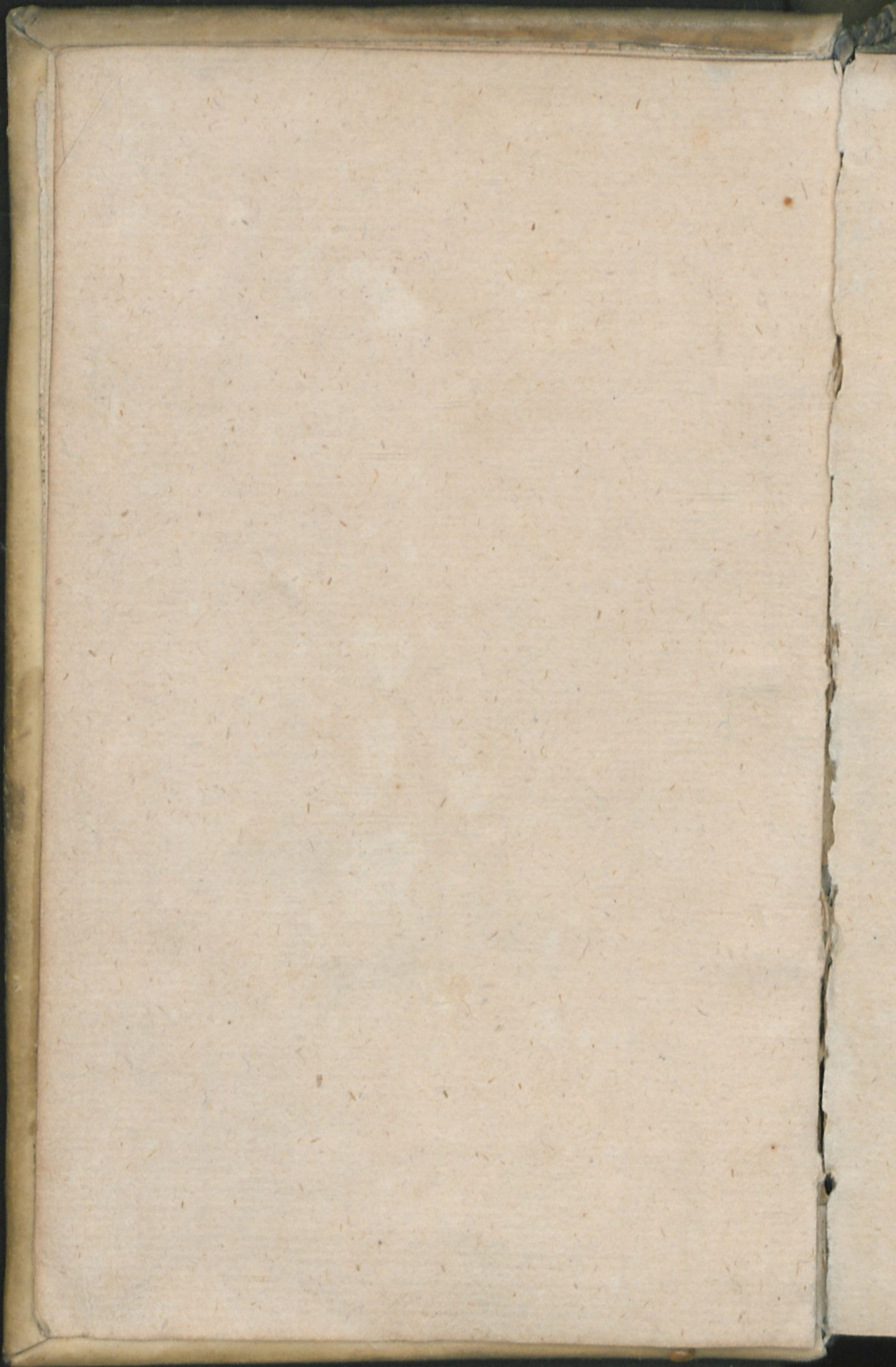
Libb. gram. et. etc.

~~131.~~

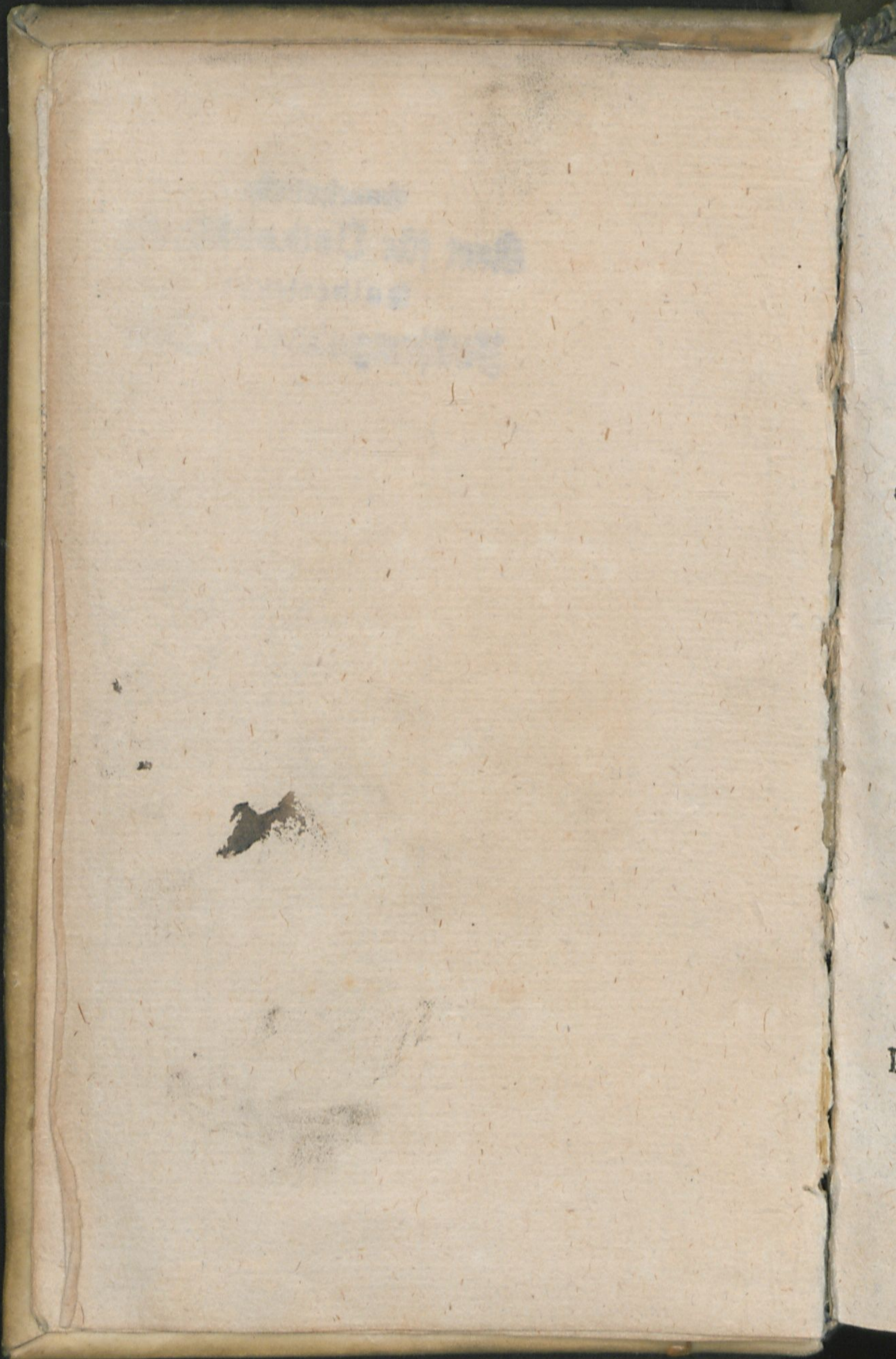
II 1 a 129⁶

Gelehrte
Amt für Volksbildung
Halberstadt
Hilfsmittel

PRINCIPIA
SEVRVDIMEN-
TA GRAMMATICES, EX IN-
STITVTIONIBVS EMA-
nuelis Aluariè Societate IESV,
ad commodum Iuuentu-
tis excerpta.

*CVM PRAECEPTIS ALIQUOT
de Constructione.*

Societatis Iesu Halberstadt 2631.
COLONIAE.

In Officina Birckmannica, sumptibus
Hermanni Mylij.

ANNO M. DC. XXVIII.

PERMUTATION
SOLV. & DIMEN.
A GRAH. TIC
VITAE P. O. I. V.
DE P. O. I. V.
SICUT P. O. I. V.
SICUT P. O. I. V.
SICUT P. O. I. V.
SICUT P. O. I. V.
SICUT P. O. I. V.
SICUT P. O. I. V.

AB 154996

157

V
A
V
A
M
G
D
A
V
A
ac
I
de
No
Ga
Da
Ac

PRIMA NOMI-
NVM DECLI-
NATIO.

MUSA nomen, declinationis primæ, ge-
neris fœminini, numeri singularis, sic
declinabitur.

Nominatiuo hæc Musa die Kunst

Genitiuo musæ der kunst

Datiuo musę der kunst

Accusatiuo musam die kunst

Vocatiuo ô musa o du kunst

Ablatiuo à musa von der kunst.

Numero plurali.

Nominatiuo Musæ die künsten

Genitiuo Mularum deren künsten

Datiuo musis denen künsten.

Accusatiuo musas die künsten

Vocatiuo ô musæ o ihr künsten

Ablatiuo à musis von den künsten.

*Sic inflectitur, Hæc musa iucunda, hæc ferula
acerba, hæc musa dulcis, hæc ferula minax, &c.*

SECUNDA DECLINATIO.

Dominus nomen declinationis secundæ,
generis masculini, numeri singularis, sic
declinabitur.

Nominatiuo hic Dominus der Herr

Genitiuo Domini des Herren

Datiuo domino dem Herren

Accusatiuo dominum den Herren

DECLINATIO

Vocatiuo ò Domine o du Herr
Ablatiuo à domino von dem Herrn.
Pluraliter.

Nominatiuo Domini die Herren
Genitiuo dominorum deren Herrn
Datiuo dominis denen Herren
Accusatiuo dominos die Herren
Vocatiuo ò domini o ihr Herren
Ablatiuo à dominis. von den Herrn.

*Ita declinatur, Hic animus generosus, hac populus
pro cerrima, &c.*

Templum nomen, declinationis secundæ,
generis neutri, numeri singularis, sic declina-
bitur.

Nominatiuo hoc Templum die Kirch
Genitiuo templi der Kirchen
Datiuo templo der Kirchen
Accusatiuo templum die Kirch
Vocatiuo ò templum o du Kirch
Ablatiuo à templo von der Kirchen.

Número plurali.

Nominatiuo Tempa die Kirchen
Genitiuo templorum deren Kirchen
Datiuo templis denen Kirchen.
Accusatiuo tempa die Kirchen
Vocatiuo ò tempa o ihr Kirchen
Ablatiuo à templis von den Kirchen.

*Sic, Hoc templum sanctissimum, Hoc ingenium ex-
imium, vel illustre, &c.*

TER

N O M I N V M.

TERTIA DECLINATIO.

Sermo nomen, declinationis tertiæ, generis masculini, numeri singularis, sic declinabitur.

Nominatiuo hic Sermo die Rede

Genitiuo sermonis der red

Datiuo sermoni der red

Accusatiuo sermonem die red

Vocatiuo ô sermo o du red

Ablatiuo à sermone von der red.

Nominatiuo plurali.

Nominatiuo sermones die reden

Genitiuo sermonum deren reden

Datiuo sermonibus denen reden

Accusatiuo sermones die reden

Vocatiuo ô sermones o ihr reden

Ablatiuo à sermonibus von denen reden.

Ita, hic sermo elegans, quotidianus, hac virtus admiranda, hac oratio elegantior, &c.

Tempus nomen, declinationis tertiæ, generis neutri, numeri singularis, sic declinabitur.

Nominatiuo hoc Tempus die Zeitt

Genitiuo temporis der Zeitt

Datiuo tempori der Zeitt

Accusatiuo tempus die Zeitt

Vocatiuo ô tempus o du Zeitt

Ablatiuo à tempore von der Zeitt.

Pluraliter.

Nominatiuo Tempora die Zeitten

A 3

Geniti-

DECLINATIO

Genitiuo temporum deren zeiten

Datiuo temporibus denen zeiten

Accusatiuo tempora die zeiten

Vocatiuo ô tempora o ihr zeiten

Ablatiuo à temporibus von denen zeiten.

*Ita, hoc tempus breuius, preciosum, Velox, &c.
Hoc nomen celebre, hoc flumen rapidum.*

Parens nomen, declinationis tertiæ generis communis, numeri singularis, sic declinabitur

Nominatiuo hic & hæc parens

Genitiuo parentis

Datiuo parenti

Accusatiuo parentem

Vocatiuo ô parens

Ablatiuo à parente.

Pluraliter.

Nominatiuo parentes die Elteren

Genitiuo parentum deren Elteren

Datiuo parentibus denen Elteren

Accusatiuo parentes die Elteren

Vocatiuo ô pprenes o ihr Eltern

Ablatiuo a parentibus von denen El-

tern.

QUARTA DECLINATIO.

Seulus nomen, declinationis quartæ, generis masculini, numeri singularis, sic declinabitur.

Nominatiuo hic Sensus

Genitiuo sensus

Datiuo sensui

Accusatiuo sensum

der Sinn

des sinns

dem sinn

den sinn

Voca-

N O M I N V M.

Vocatiuo ò sensus o du sinn
 Ablatiuo à sensu von dem sinn.

Numero plurali.

Nominatiuo sensus die sinn
 Genitiuo sensuum deren sinnen
 Datiuo sensibus denen sinnen
 Accusatiuo sensus die sinn
 Vocatiuo ò sensus o ihr sinn
 Ablatiuo à sensibus von denen sinnen

*Ita, Hic sensus hebes, tardus. Hic sensus tenuis.
 Hæc anus delira, &c.*

Genu nomen, declinationis quartæ, generis
 neutri, numeri singularis, sic declinabitur.

Nominatiuo hoc Genu das Knie
 Genitiuo genu des knie
 Datiuo genu dem knie
 Accusatiuo genu das knie
 Vocatiuo ò genu o du knie
 Ablatiuo a genu von dem knie

Pluraliter.

Nominatiuo Genua die Knien
 Genitiuo genuum deren knien
 Datiuo genibus denen knien
 Accusatiuo genua die knien
 Vocatiuo ò genua o ihr knie
 Ablatiuo à genibus von denen knien.

*Sic, hoc genu flexum, tumens, Hoc cornu recur-
 sum, ramosum, &c.*

DECLINATIO
 QUINTA DECLINATIO.

Dies nomen, declinationis quintæ, generis masculini, numeri singularis, sic declinabitur.

Nominatiuo hic Dies der Tag
 Genitiuo diei des Tags
 Datiuo diei dem Tag
 Accusatiuo diem den Tag
 Vocatiuo ò dies o du Tag
 Ablatiuo à die von dem Tag

Pluraliter.

Nominatiuo dies die Tag
 Genitiuo dierum deren Tagen
 Datiuo diebus denen Tagen
 Accusatiuo dies die Tag
 Vocatiuo ò dies o ihr Tag
 Ablatiuo a diebus von denen Tagen.

Ita Hic dies latissimus, illustris, hac res domestica, familiaris &c.

DE NOMINVM
 ADIECTIVORVM
 DECLINATIONIBVS DIRECTIS
 & obliquis.

Bonus, bona, bonum, nomen mobile, declinationis primæ, & secundæ, numeri singularis, sic declinabitur.

Nominatiuo { Bonns der
 { bona die } que
 { bonum das }

Ge-

NOMINVM

Genitiuo	{ Boni des } { bonæ der } guten { boni des }
Datiuo	{ Bono dem } { bonæ der } guten { bono dem }
Accusatiuo	{ bonum den } { bonam die } guten { bonum das }
Vocatiuo ò	{ Bone } } guter { bona } } o du } gute { bonum } } gures
Ablatiuo a	{ bono } } dem } { bona } } von } der } guten. { bono } } dem }
	<i>Pluraliter.</i>
Nominatiuo	{ boni } { bonæ } die guten. { bona }
Genitiuo	{ bonorum } { bonarum } deren guten. { bonorum }
Datiuo bonis	den guten.
Accusatiuo	{ bonos } { bonas } die guten { bona }
Vocatiuo ò	{ Boni } { bonæ } o hr guten { bona }
Ablatiuo à	Bonis von denen guten.

A s

Sub

DECLINATIO

Subiecta nomina, eodem modo declinantur, nisi quod casus interrogandi, syllaba ius, dandi verò, i litera terminatur.

Alter, altera, alterum, alterius, alteri.

Alius, alia, aliud, alius, alij.

Solus, sola, solum, solius, soli.

Totus, tota, totum, totius, toti.

Vnus, vna, vnum, vnus, vni.

Vllus, vlla, vllum, vllius, vlli.

Nullus, nulla, nullum, nullius, nulli.

Vter, vtra, vtrum, vtrius, vtri.

Neuter, neutra, neutrum, neutrius, neutri.

Vterque, vtraque, vtruuque, vtriusque, vtri-
que,

Alteruter, alterutra, alterutrum, alterutrius,
alterutri.

TERTIA NOMINVM ADIE- ctiuorum declinatio.

Acer, acris, acre, nomen adiectiuum, declinationis tertie, numeri singularis, sic declinabitur.

Nominatiuo { hic acer der }
 { hæc acris die } scharpff
 { hoc acre das }

Genitiuo acris des oder der scharpffen

Datiuo acri dem oder der scharpffen

Accusatiuo { acrem } den scharpffen
 { & } die scharpffe
 { acre } vnd das scharpff.

Vo.

N O M I N V M.

Vocatiuo ò { Acer } { scharpffer
 { acris } { o du } { scharpffe
 { acre } { } { scharpffes.

Ablatiuo ab acri von dem scharpffen.

Pluraliter.

Nominatiuo Acres & acria die scharpffen.

Genitiuo acrium deren scharpffen.

Datiuo acribus denen scharpffen.

Accusatiuo acres & acria die scharpffen.

Vocatiuo ò acres, & acria o ihr scharpffen.

Ablatiuo ab acribus von denen scharpffen.

Breuis & breue nomen adiectiuum, declinationis tertiæ, numeri singularis, sic declinabitur.

Nominatiuo { hic, } { Breuis } { der }
 { hæc } { Breue } { die } { kurz
 { & hoc } { } { das }

Genitiuo Breuis, des/ oder der kurzen.

Datiuo Breui dem/ oder der kurzen.

Accusatiuo { Breuem } { den kurzen
 { & } { die kurze/
 { Breue } { sind das kurze.

Vocatiuo { Breuis } { kurzer/
 { & } { o du } { kurze/
 { Breue } { sind das kurze.

Ablatiuo à breui von dem oder der kurzen.

Pluraliter.

Nominatiuo Breues & breuia die kurzen

Genitiuo Breuiam deren kurzen

Datiuo Breuibus denen kurzen.

Accu-

DECLINATIO

Accusatiuo Breues & Breuia die furzen
 Vocatiuo ò Breues, & Breuia o ihr furzen
 Ablatiuo a breuibus von denen furzen.

Audax nomen adiectiuum, declinationis
 tertiæ, generis omnis, numeri singularis, sic
 declinabitur.

Nominatiuo { hic } Audax { der }
 { hæc } { die }
 { hoc } { das }

Genitiuo audacis der oder des fecken
 Datiuo audaci dem oder der fecken.

Accusatiuo { Audacem } den fecken
 & { die fecken
 Audax } vñnd das fecke

Vocatiuo ò Audax o du { fecker
 fecke
 feckes.

Ablatiuo ab audace vel audaci, von dem oder
 der fecken.

Numero Plurali.

Nominatiuo audaces & audacia die fecken
 Genitiuo audacium deren fecken
 Datiuo audacibus denen fecken
 Accusatiuo audaces & audacia die fecken
 Vocatiuo ò audaces & audacia o ihr fecken
 Ablatiuo ab audacibus von denen fecken.

NOMINA ANOMALA.

Nominatiuo hæc nomus das Haus.
 Genitiuo domi vel domus des hauß

Dati-

N O M I N V M.

Datiuo Domui dem Haus
 Accusatiuo domum das Haus
 Vocatiuo o domus. o du Haus
 Ablatiuo à Domo von dem Haus.

Pluraliter.

Nominatiuo domus die Häuser
 Genitiuo domorum vel domuum deren
 (Häuser)

Datiuo domibus denen Häusern.
 Accusatiuo Domos vel domus die Häuser.
 Vocatiuo o domus o ihr Häuser.
 Ablatiuo à domibus von denen Häusern.

Pluraliter.

Nominatiuo	{ Duo zwen { duæ zwo { duo zwey	
Genitiuo	{ Duorum zweyer { duarum zwö { duorum zweyer	
Datiuo	{ duobus zweyen { duabus zweyen { duobus zwoen	
Accusatiuo	{ duos zwen { duas zwo { duo zwey	
Vocatiuo o	{ duo } o ihr { zwen { duæ } o ihr { zwo { duo } o ihr { zweye	
Ablatiuo à	{ duobus } von den { zweyen { duabus } von den { zwoen { duobus } von den { zweyen.	

Plura-

DECLINATIO

Pluraliter.

Nominatiuo	{ Ambo ambæ ambo }	beyden
Genitiuo	{ amborum ambarum amborum }	beyder
Datiuo	{ ambobus ambabus ambobus }	beyden
Accusatiuo	{ ambos ambas ambo }	beyden
Vocatiuo ô	{ ambo ambæ ambo }	o ihr beyde
Ablatiuo ab	{ ambobus ambabus ambobus }	von beyden

DE PRONOMINVM PRIMITIVORVM

Declinatione.

EGo pronomen, personæ primæ, numeri singularis, sic declinabitur.

Nominatiuo	Ego	Ich
Genitiuo	mei	meiner
Datiuo	mihi.	mir

Accu;

PRONOMINVM.

Accusatiuo me mich
Ablatiuo à me von mir.

Pluraliter.

Nominatiuo nos wir
Genitiuo nostrum vel nostri vnser
Datiuo nobis vns
Accusatiuo nos vns
Ablatiuo à nobis von vns

Tu pronomen, personæ secundæ, numeri singularis, sic declinabitur.

Nominatiuo Tu du
Genitiuo tui deiner
Datiuo tibi dir
Accusatiuo te dich
Vocatiuo ô tu o du
Ablatiuo à te von dir.

Pluraliter.

Nominatiuo vos Ihr
Genitiuo vestrum vel vestri. ewer
Datiuo vobis euch
Accusatiuo vos euch
Vocatiuo ô vos o ihr
Ablatiuo à vobis von euch.

Sui pronomen, tertię personæ, numeri vtri-
usque sic declinabitur.

Genitiuo Sui seiner
Datiuo sibi ihm
Accusatiuo se sich
Ablatiuo à se von sich.

Plu-

DECLINATIO

Genitiuo sui ihrer
 Datiuo sibi ihen
 Accusatiuo se sich
 Ablatiuo à se von sich.

Pronomina, Hic, iste, ille, ipse, is, idem, quæ aliqua ex parte primâ & secundam nominum adiectiuorum declinationem imitantur, sic declinantur.

Nominatiuo { Hic der
 { Hæc die
 { Hoc das

Genitiuo huius { des
 { der
 { des

Datiuo huic { dem
 { der
 { dem

Accusatiuo { Hunc dem
 { Hanc die
 { Hoc das

Ablatiuo ab { Hoc } { dem
 { Hæc } von } { der
 { Hoc } { dem

Pluraliter.

Nominatiuo { Hi } { die
 { hæc }
 { hæc }

Genitiuo { Horum
 { harum deren
 { horum

PRONOMINVM.

Datiuo His denen

Accusatiuo { hos } die
 { has }
 { hæc }

Ablatiuo ab his von denen

Numero singulari.

Nominatiuo { iste } dieser
 { ista } diese
 { istud } diß

Genitiuo istius { istius } dieser
 { istius }

Datiuo isti { istis } diesem
 { istis } dieser
 { istis } diesem

Accusatiuo { istum } diesem
 { istam } diesen
 { istud } diesen

Ablatiuo ab { isto } diesem
 { ista } von } dieser
 { isto } diesem

Pluraliter.

Nominatiuo { isti } diese
 { ista }
 { ista }

Genitiuo { istorum } dieser
 { istarum }
 { istorum }

Datiuo istis diesen.

Accusatiuo { istos } diese
 { istas }
 { ista } B

Abla-

DECLINATIO

Ablatiuo ab Istis von diesen.
Numero singulari.

Nominatiuo { ille jener
 { illa jene
 { illud jenes

Genitiuo illius { jenes
 { jener
 { jenem

Datiuo illi { jenem
 { jener
 { jenem

Accusatiuo { illum } jenen
 { illam } jene
 { illud } jenes

Ablatiuo ab { illo } von { jenem
 { illa } { jener
 { illo } { jenem

Pluraliter.

Nominatiuo { illi } jene
 { ille }
 { illa }

Genitiuo { illorum } jener
 { illarum }
 { illorum }

Datiuo illis jenen

Accusatiuo { illos } jene.
 { illas }
 { illa }

Ablatiuo ab illis von jenen.
Numero singulari.

Nomi-

PRONOMINVM.

Nominatiuo { ipse } Er
 { ipsa } sie
 { ipsum } das

Genitiuo ipsius { sein
 { ihr
 { des

Datiuo ipsi { ihm
 { ihr
 { dem

Accusatiuo { ipsum ihm
 { ipsam sie
 { ipsum das

Ablatiuo ab { ipso } ihm
 { ipsa } von } ihr
 { ipso } dem

Pluraliter.

Nominatiuo { ipsi }
 { ipsæ } sie
 { ipsa }

Genitiuo { ipsorum }
 { ipsarum } ihrer
 { ipsorum }

Datiuo ipsis ihnen.

Accusatiuo { ipsos } ihnen
 { ipsas } sie
 { ipsa } ihnen

Ablatiuo ab ipsis von ihnen.

Nominatiuo { is } Er
 { ea } sie
 { id } das.

B a

Geni-

ni-

DECLINATIO

Genitiuo Eius	{ sein ihr des
Datiuo ei	{ ihm ihr dem
Accusatiuo	{ eum ihn eam sie id das
Ablatiuo ab	{ eo } von { ihm ea } ihr eo } dem
	Pluraliter.
Nominatiuo	{ ij } sie { ea }
Genitiuo	{ eorum } ihrer { earum }
Datiuo	eis vel ijs ihnen
Accusatiuo	{ eos } sie { eas }
Ablatiuo ab	eis vel ijs von ihnen
Nominatiuo	{ idem } derselbig { eadem } dieselbig { idem } dasselbig
Genitiuo eiusdem	{ desselbigen derselbigen desselbigen.

Datiuo

PRONOMINVM

Datiuo eidem { demselbigen
 derselbigen
 demselbigen

Accusatiuo { eundem } denselbigen
 eandem } dieselbige
 idem } dasselbige

Ablatiuo ab { eodem } demselbigen
 eadem } von } derselbigen
 eodem } demselbigen

Pluraliter.

Nominatiuo { eidem }
 eadem } dieselbigen
 eadem }

Genitiuo { eorundem }
 earundem } derselbigen
 eorundem }

Datiuo eidem vel iisdem denenselbigen.

Accusatiuo { eosdem }
 eisdem } dieselbigen
 eadem }

Ablatiuo ab eisdem vel iisdem von denenselbigen.

DE PRONOMINVM DERIVATI-
 tiuorum declinatione.

M Eus, mea, meum. tuus, tua, tuum. suus,
 sua, suum. noster, nostra, nostrum. ve-
 ster.

B 3

DECLINATIO

ster, vestra, vestrum, declinantur, vt nomina
adiiectiua, primæ & secundæ declinationis.

Numero singulari.

Nominatiuo { Meus }
 { mea } mein
 { meum }

Genitiuo { mei } meines
 { meæ } meiner
 { mei } meines

Datiuo { meo } meinem
 { meæ } meiner
 { meo } meinem

Accusatiuo { meum }
 { meam } mein
 { meum }

Vocatiuo ô { mi }
 { mea } O mein
 { meum }

Ablatiuo à { meo } } meinem
 { mea } } von } meiner
 { meo } } } meinem

Pluraliter.

Nominatiuo { mei }
 { meæ } meine
 { mea }

Genitiuo { meorum }
 { mearum } meiner
 { meorum }

Datiuo meis meinen

Accusatiuo { meos }
 { meas } meine.
 { mea }

Vo-

PRONOMINVM

Vocatiuo ô { Mei }
 { mea } D meine
 { mea }

Ablatiuo à meis von meinen

Hæc tria Vocatiuo carent.

Tuus, tua, tuum. Dein

Suus, sua, suum. Sein

Vester, vestra, vestrum. Ewer

Sed noster, nostra, nostrum. Unser

Vocatiuo ô noster, nostra, nostrum habet.

Nostros & vestros, pronomina deriuatiua
omnis generis, declinantur vt nomina adie-
ctiua tertiæ declinationis.

Nominatiuo hic & hæc & hoc Nostros.

Genitiuo nostratis.

Datiuo nostrati.

Accusatiuo nostratem & nostras.

Vocatiuo ô nostras.

Ablatiuo à nostrate vel nostrati.

Pluraliter.

Nominatiuo nostrates, & nostratia.

Genitiuo nostratium.

Datiuo nostratibus.

Accusatiuo nostrates, & nostratia.

Vocatiuo ô nostrates, & nostratia.

Ablatiuo à nostratibus.

Hic & hæc & hoc vestras.

Vocatiuo caret.

Prouocabulum, siue pronomen relatiuum,
qui, quæ, quod, sic declinabitur.

DECLINATIO

Numero singulari.

Nominatiuo { qui } welcher
 { quæ } welche
 { quod } welches

Genitiuo cuius { welches
 { welcher
 { welches

Datiuo cui { welchem
 { welcher
 { welchem

Accusatio { quem } welchem
 { quam } welche
 { quod } welches

Ablatiuo à { quo } { welchem
 { qua } von } welcher
 { quo } { welchem

Pluraliter.

Nominatiuo { qui }
 { quæ } welche
 { quæ }

Genitiuo { quorum }
 { quarum } welcher
 { quorum }

Datiuo quis vel quibus welchem.

Accusatiuo { quos }
 { quas } welche
 { quæ }

Ablatiuo à quis vel quibus von welchem.

Quis prouocabulum, siue pronomen Interrogatiuum, siue infinitum, sic declinabitur.

Nume-

PRONOMINVM.

Numero singulari.

Nominatiuo	{	Quis vel qui	wer	
		Quæ	welche	
		Quod vel quid	was	
Genitiuo cuius	{	wes		
		welcher		
		welches		
Datiuo cui	{	wem		
		welcher		
		welchem		
Accusatiuo	{	quem	wem	
		quam	welche	
		quod vel quid	was	
Ablatiuo à	{	quo	wem	
		qua	welchem	
		quo	wem	

Pluraliter.

Nominatiuo	{	qui		
		quæ	welche	
		quæ		
Genitiuo	{	quorum		
		quarum	welcher	
		quorum		
Datiuo		queis vel quibus	welchem	
Accusatiuo	{	quos		
		quas	welche	
		quæ		
Ablatiuo à		Queis vel quibus,	von welchen.	

B s

COM-

PRONOM. DECLINAT.

COMPOSITA EX
PROVOCABULO

Quis, cum præcedit.

Quisnam, quænam, quodnam, vel quidnã,
cuiusnam, cuienam.

Quispiam, quæpiam, quodpiam, vel quidpiam,
cuiuspiam, cuipiam.

Quisquam, quæquam, quodquam, vel quid-
quam, cuiusquam, cuiquam.

Quisque, quæque, quodque, vel quidque, cu-
iusque, cuique.

Quisquis, quidquid, cuiuscuius, quemquam,
quidquid, à quoquo.

Pluraliter.

Quiqui, quorumquorum, quibusquibus, quof-
quos, à quibusquibus.

COMPOSITA EX

Quis cum sequitur.

Aliquis, aliqua, aliquod, vel aliquid, ali-
cuius, alicui.

Ecquis, ecqua vel ecquæ, ecquod vel ecquid,
eccuius, eccui.

Nequis, nequa, nequod vel nequid, necuius,
necui.

Siquis, siqua, siquod vel siquid, sicuius, sicui.

COMPOSITA EX

provocabulo Qui.

Qui

VERB. CONIUG.

Quicumque, quaecunque, quodcunque, cuiuscunque cuicunque.

Quidam, quædam, quoddam vel quiddam, cuiusdam, cuidam.

Quilibet, quælibet, quodlibet, vel quidlibet, cuiuslibet, cuilibet.

Quivis, quævis, quoduis vel quiduis, cuiusvis, cuius.

QUAEDAM EX SUPRADICTIS rursus componuntur.

Vnusquisque, vnaquæque, vnumquodque vel vnumquidque, vniuscuiusque, vnicuique.

Ecquisnam, ecquænam, ecquodnam vel ecquidnam.

DE VERBORVM CONIUGATIONE.

DE VERBI SUBSTANTIVI Coniugatione

Sum, Verbum substantiuum, modi indicatiui, temporis presentis, numeri singularis, personæ primæ, sic coniugabitur.

Indicatiui modi tempus presens.

Sum
es
est

Ich bin
Du bist
Er ist.

Pluraliter.

Sumus

wir seind.

Estis

VERBORVM

Estis
Sunt

Ihr seide
die seindt.

Præteritum imperfectum.

Eram
eras
erat.

ich ware
du warest
der war.

Pluraliter.

Eramus
eratis
erant.

wir waren
ihr waret
die waren.

Præteritum perfectum.

Fui
fuisti
fuit

{ ich bin }
{ du bist } gewesen.
{ der ist }

Pluraliter.

Fuimus
fuistis
fuerunt vel fuere.

{ wir sein }
{ ihr seid } gewesen
{ die sein }

Præteritum plusquamperfectum.

Fueram
fueras
fuerat

{ ich war }
{ du warst } gewesen
{ der war }

Pluraliter.

Fueramus
fueratis
fuerant

{ wir waren }
{ ihr waret } gewesen.
{ die waren }

Futurum.

Ero
eris
erit

{ ich werd oder wil sein }
{ du wirst oder wilt sein }
{ der wirdt oder wil sein. }

Plu-

CONIVGATIO

Pluraliter.

Erimus wir werden oder wollen seyn
eritis ihr werdet oder wollet seyn
erunt die werden oder wollen seyn.

Imperatiui praesens.

Sis vel esto biß oder seye du
sit sey der.

Pluraliter.

simus laßt vns seyn
este vel estote seyd ihr
sint seyn die oder laßt die seyn.

Futurum.

Esto tu vel eris du solt seyn
esto ille vel erit der solt seyn.

Pluraliter.

Estote vel eritis ihr solt seyn
sunto vel erunt die sollen seyn.

Optatiui praesens & imperfectum:

utinam essem Wolt Gott ich were/
utinam esies wolt Gott du wärest
utinam esset wolt Gott/ der were.

Pluraliter.

Vtinam essemus Wolt Gott/ daß wir weren/
utinam essetis wolt Gott/ daß ihr wäret/
utinam essent wolt Gott/ daß die wären.

Präteritum perfectum.

Vtinam fuerim { ich were gewesen.
fueris { daß } du wärest gewesen
fuerit { die wären gewesen.

Pluraliter.

Vtinam

VERBORVM

Vtinam fuerimus $\left\{ \begin{array}{l} \text{Das wir weren} \\ \text{Ihr weret} \\ \text{Die weren} \end{array} \right\}$ gewesen.

Præteritum plusquamperfectum.

Vtinam fuisset $\left\{ \begin{array}{l} \text{Das ich were} \\ \text{du werest} \\ \text{der were} \end{array} \right\}$ gewesen.

Pluraliter.

vtinam fuissetis $\left\{ \begin{array}{l} \text{Das wir weren} \\ \text{Ihr weret} \\ \text{die weren} \end{array} \right\}$ gewesen.

Futurum.

Vtinam Sim $\left\{ \begin{array}{l} \text{wolt Got ich würd oder solt sein} \\ \text{du würdest oder soltest sein.} \\ \text{der würd oder solt sein.} \end{array} \right\}$

Pluraliter.

Vtinā simus $\left\{ \begin{array}{l} \text{wolt Got wir würdē oder soltē sein.} \\ \text{Ihr würdet oder soltet sein.} \\ \text{die würden oder solten sein.} \end{array} \right\}$

Coniunctiu tempus præsens.

Cum Sim $\left\{ \begin{array}{l} \text{So ich bin} \\ \text{So du bist} \\ \text{So er ist.} \end{array} \right\}$

Pluraliter.

Cum simus $\left\{ \begin{array}{l} \text{So wir sein} \\ \text{Ihr seide} \\ \text{die seyndt.} \end{array} \right\}$

Præteritum imperfectum.

Cum essem $\left\{ \begin{array}{l} \text{Als ich war} \\ \text{du warst} \\ \text{der war.} \end{array} \right\}$

Plu-

DECLINATIO

Pluraliter.

Cum essemus Als wir waren
essetis Ihr waret
essent die waren

Præteritum perfectum.

Cum fuerim weil ich bin }
fueris du bist } gewesen.
fuerit der ist }

Pluraliter.

Cum fuerimus weil wir sein }
fueritis weil ihr seynd } gewesen.
fuerint weil die seynd }

Præteritum plusquamperfectum.

Cum fuisssem da ich war }
fuisses du warst } gewesen.
fuisset der war }

Pluraliter.

Cum fuissemus da wir waren }
fuissetis ihr waret } gewesen
fuissent die waren }

Futurum.

Cum fuero wenn ich wirdt }
fueris du wirst } seyn gewesen
fuerit der wird }

Pluraliter.

Cum fuerimus wen wir werden }
fueritis ir werdet } gewesen
fuerint die werden }

Infinitivi medi tempus præsens, & præteritum im-
perfectum.

Esse sein.

Præ-

VERB. CONIUG.

Præteritum perfectum & plusquamperfectum.
Fuisse gewesen sein.

Futurum.

Fore, id est, futurum esse, werden oder würden
sein

Participium futuri temporis.

Futurus }
Futura } werden sein/das ist künfftig.
Futurum }

PRIMA CONIUGATIO.

AMo, verbum actiuum, modi indicatiui,
temporis præsentis, numeri singularis,
personæ primæ, sic coniugabitur.

Indicatiui modi tempus præsens.

Amo Ich lieb
amas du liebest
amat der liebt.

Pluraliter.

Amamus wir lieben
amatis ihr liebet
amant die lieben.

Præteritum imperfectum.

Amabam Ich liebte oder liebe
amabas du liebest
amabat der liebte.

Pluraliter.

Amabamus wir liebten
amabatis ihr liebet
amabant die liebten.

Præteritum

CONIUGATIO

Præteritum perfectum.

amaui Ich hab geliebt
amauisti du hast geliebt
amauit der hat geliebt.

Pluraliter.

Amauimus wir haben geliebt
amauistis ihr habt geliebt
amauerunt vel amaere. die haben geliebt.

Præteritum plusquamperfectum.

Amaueram ich hat
amaueras du hattest } geliebt
amauerat der hat

Pluraliter.

amaueramus wir haben
amaueratis ihr hattet } geliebt
amauerant die hatten

Futurum.

Amabo ich werd
amabis du wirst } geliebt
amabit der wird

Pluraliter.

Amabimus wir werden
amabitis ihr werdet } lieben
amabunt die werden

Imperatiui modi tempus presens.

Ama lieb du
amet lieb der

Pluraliter.

Amemus laffet vns lieben
amete vel amatote liet et ihe
ament. lieben die.

VERBORVM

Futurum, vel potius modus mandatiuus siue legitimus, hoc est, quo praecipue mandata, praecepta, legesque dantur.

amato tu vel amabis du solt lieben
amato ille vel amabit der solt lieben.

Pluraliter.

amato te vel amabitis ihr solt lieben
amato vel amabunt die sollen lieben.

Optatiui praesens & imperfectum.

Vtinam amarem ach das ich liebe

amares du liebest

amaret der liebe.

Pluraliter.

vtinam amaremus ach das wir lieben

amaretis ihr liebet

amarent die lieben.

Prateritum perfectum.

vtinam amauerim O das ich hett

amaueris du hettest

amauerit der het

} geliebt

Pluraliter.

vtinam amauerimus O das wir hettent

amaueritis ihr hettet

amauerint. die hettent

} geliebt

Prateritum plusquamperfectum.

vtinam amauissem, ach das ich geliebt hett

amauisses, du geliebt hettst

amauisset. der geliebt hett.

Pluraliter.

vtinam amauissemus ach das wir geliebt hettent

amauissetis ihr geliebt hettet

ama-

CONIUGATIO

amauissent die geliebt hetten.
Futurum.

utinam amem, wolt Gott ich würd lieben

ames du würst lieben

amet der würde lieben.

Pluraliter

utinam amemus, wolt Gott wir würden

ametis ihr würdet

ament die würden

} lie-
ben

Coniunctiu tempus praesens.

Cum amem } sich liebt

ames } so } du liebst

amet } der liebt

Pluraliter.

Cum amemus, } wir lieben

ametis } so } ihr liebet

ament } die lieben

Präteritum imperfectum.

Cum amarem } sich liebte

amares } do oder als } du liebtest

amaret } der liebte.

Pluraliter.

Cum amaremus do oder als wir liebten

amaretis ihr liebtet

amarent die liebten

Präteritum perfectum.

Cum amauerim als ich hab } geliebt.

amaueris du hast

amauerit der hat

Pluraliter.

C 2

Cum

VERBORVM

Cum amauerimus als wir haben }
 amaueritis ihr habe } geliebt.
 amauerint die haben }

Prateritum plusquamperfectum.

Cum amauissem so ich het }
 amauisles du hettest } geliebt.
 amauisset der het }

Pluraliter.

Cum amauissemus so wir hetten }
 amauissetis ihr het } geliebt.
 amauisserint die hetten }

Futurum.

Cum amauiero wan ich wird }
 amaueris du wirst } lieben.
 amauerit der wird }

Pluraliter.

Cum amauerimus wan wir werden }
 amaueritis ihr werdet } lieben
 amauerint die werden }

Infinitiu modi tempus praesens & praeteritum im-
perfectum amare lieben.

Prateritum perfectum & plusquamperfectum.
 Amauisse geliebt haben.

Futurum { amaturum } esse, lieben werden
 { amaturam }
 { amaturum }

Gerundia { amandi }
 { amando } zu lieben/liebend
 { amandum }

Supina { amatum }
 { amatu } zu lieben

Par-

CONIUGATIO

Participia declinationis activa temporis presentis
& imperfecti.

Amans	} liebend	} der } die } das	} lieber
amantis			
Futur.	} Amaturus } amatura } amaturum	} der } die } das	} liebē wird oder soll

AMOR VERBUM PASSIVUM
sic coniugabitur.

Indicativi modi tempus praesens.

Amor	} ich werd } du wirst } der wird	} geliebt
amaris vel amare		
amatur		

Pluraliter.

Amamur	} wir werden } ihr werdet } die werden	} geliebt
amamini		
amantur		

Præteritum imperfectum.

Amabar	} ich ward } du warst } der wa	} geliebt
amabaris, vel amabare		
amabatur		

Pluraliter

Amabamur	} wir worden } ihr wordet } die worden	} geliebt
amabamini		
amabantur		

Præteritum perfectum.

Amatus	} sum vel fui ich bin geliebt
amata	
amatum	

VERBORVM

Amatus }
 amata } es vel fuisti du bist geliebt
 amatum }

amatus }
 amata } est vel fuit der ist geliebt
 amatum }

Pluraliter.

amati }
 amatae } sumus vel fuimus wir sein geliebt.
 amata }

amati }
 amatae } estis vel fuistis ihr seyt geliebt
 amata }

amati } (liebt.
 amatae } sunt fuerunt vel fuere, die seind ge-
 amata }

Præteritum plusquamperfectum.

amatus, } eram vel fueram, ich ward }
 amata, } eras vel fueras, du warst } geliebt.
 amatum } erat vel fuerat, der ward }

Pluraliter.

amati, } eramus vel fueramus wir worden } ge-
 ta, ta, } eratis vel fueratis, ihr worden } liebt
 } erant vel fuerant die worden }

Futurum indicat.

Amabor } ich werd }
 amaueris vel amabere } du wirst } geliebt wer-
 amabitur } der wird } den.

Pluraliter.

Amra-

CONIVGATIO

Amabimur wir werden } geliebt werden.
 amabimini ihr werdet }
 amabuntur die werden }

Imperatiui praesens.

amare vel amator sey oder werde du geliebt.
 ametur sey oder werde der geliebt.
Pluraliter.

Amemur, amami- sey oder werden wir } geliebt
 ni, vel amaminor, sey oder werdet ihr }
 amentur sein oder werden die }

Futurum.

Amator tu, amaberis, vel amabere du solt geliebt werden.
 amator ille vel amabitur, der solt geliebt werden.
Pluraliter.

Amaminor, vel amabimini, ihr solt geliebt werden
 amantor vel amabuntur, die sollen geliebt werden.

Optatiui tempus praesens & imperfectum.

Vtinam amarer wolt Gott das wir geliebt würden
 amareris vel amarerere du geliebt würdest.
 amaretur der geliebt würde.
Pluraliter.

Vtinam amaremur, wolt Gott das wir geliebt würden.
 amaremini ihr geliebt würdet
 amarentur die geliebt würden.

Prateritum perfectum.

Vtinam, { sim vel fuerim, wolt Gott ich war } geliebt ge-
 amatus, { sis vel fueris du wärest } weien oder
 ta, tum, { sit vel fuerit der were } geworden
Pluraliter.

V E R B O R V M

Vtinā { simus vel fuerimus wolt got wir wāre } geliebt ge
 amari, { litis vel fueritis ihr weret } wese oder
 tae, ta, { sint vel fuerint. die wāren } worden.

Præteritum plusquamperfectum.

Vtinam { essem vel fuisset, ach das ich wār } geliebt wor
 amatus, { esses vel fuisset du wārest } den oder
 ta, tum, { esset vel fuisset der wāre } gewesen.

Pluraliter.

Vtinā { essem^o vel fuisset^o ach dz wir weren } geliebt
 amari, { essetis vel fuissetis ihr wāret } worden oder
 tae, ta, { essent vel fuissent. die wāren } gewesen

Futurum.

Vtinam, Amer, { sich geliebt würdt
 ameris vel amere } so das { du würdest geliebt
 ametur } der würd geliebt.

Pluraliter

Vtinam, amemur { so das wir würden } geliebt
 amemini { ihr würdet }
 amentur { die würden }

Coniunctiu tempus presens.

Cum Amer { ich geliebt werd
 ameris, vel amere } Weil { du geliebt wirst
 ametur } der geliebt wird

Pluraliter.

Cum amemur { Weil wir geliebt werden }
 amemini { ihr geliebt werdet }
 ementur { die geliebt werden. }

Præteritum perfectum.

Cum Amarer { da ich geliebt war }
 amareris vel amarere { du geliebt warst }
 amaretur { der geliebt war. }

plur ali.

CONIUGATIO

Cum amaremur da wir geliebt waren
 amaremini ihr geliebt waret
 amarentur, die geliebt waren

Præteritum perfectum.

Cum { sim vel fuerim, so ich bin } geliebt
 Amatus, { sis vel fueris, du bist } worden oder
 ta, tum, { sit vel fuerit, der ist } gewesen

Pluraliter.

Cum { simus vel fuerimus so wir sein } geliebt
 amati, { litis vel fueritis, ihr seht } worden oder
 ta, ta, { sint vel fuerint, die seyndt } gewesen

Perfectum & plusquamperfectum.

Cum { essem, vel fuisset, als ich war } geliebt worden
 Amatus, { esses vel fuisses, du warst } oder gewesen
 ta, tum, { esset vel fuisset, der ware }

Pluraliter.

Cum { essemus vel fuissetus als wir waren } geliebt
 Amati, { essetis vel fuissetis, ihr waret } worden
 ta, ta, { essent vel fuissent, die waren } gewesen

Futurum.

Cum { ero vel fuero wenn ich werd } geliebt
 Amatus, { eris vel fueris du wirst } werden
 ta, tum { erit vel fuerit der wird }

Pluraliter.

Cum { erimus vel fuerimus wann wir werdē } geliebt
 Amati, { eritis vel fueritis, ihr werdet } werden
 ta, ta, { erint vel fuerint, die werden }

Infinitivi modi tempus presens & imperfectum.

Amari geliebt werden

Præteritum perfectum & plusquamperfectum.

VERBORVM.

Amatum }
 amatam } esse vel fuisse geliebt seiu gewesen.
 amatum }

Amatum iri, geliebt zu werden.
 vel

Futurum } amandum }
 amandam } esse.
 amandum }

Participium prateriti temporis.

Amatus }
 amata } geliebt.
 amatum }

Futurum.

Amandus } der geliebt soll werden
 amanda } die lebens werth
 amandum } das lieb würdig.

SECUNDA CONIUGATIO.

DOceo, verbum actiuum, modi indica-
 ciui, temporis præsentis, numeri singu-
 laris, personæ primæ, coniugationis
 secundæ, sic coniugabitur.

Indicatiui præsens.

Ich lehre

DOceo, doces, docet.

Ich lehrete

pluraliter, docemus, docetis, docent.

Præteritum imperfectum, docebam, docebas,
 docebat.

Ich hab

pluraliter, docebamus, docebatis, docebant.

Gelehret.

Præteritum perfectum, docui, docuisti,
 docuit.

plu

CONIUGATIO.

pluraliter, docuimus, docuistis, docuerunt vel docuere.

Præteritum plusquamperfectum, docueram, docueras, docuerat. **Ich habe, gelehrt.**

Pluraliter, docueramus, docueratis, docuerant.

Futurum, docebo, docebis, docebit.

Ich werde lehren.

Plural. docebimus, docebitis, docebunt.

Imperatiui præsens.

Doce, vel doceto, doceat.

Lehre du.

pluraliter, doceamus, docete vel docetote, doceant.

Futurum, siue modus mandatiuus.

doceto tu, vel docebis, doceto ille vel docebit.

Du solt lehren.

pluralit. docetote vel docebitis, docento vel docebunt.

Optatiui præsens, & imperfectum.

Vtinam, docerem, doceres, doceret.

Ach das ich lehrte, wolt Got ich het gelehrt.

plur. vtinam doceremus, doceretis, docerent.

Præteritum perfectum, vtinam docuerim, docueris, docuerit.

pluraliter, vtinam docuerimus, docueritis, docuerint.

O das ich het gelehrt

Præteritum plusquamperfectum, vtinam docuissem, docuisses, docuisset.

pluraliter, vtinam docuissemus, docuissetis, docuissent.

Futurum, vtinam doceam, doceas, doceat.

wolt Got ich würde lehren.

pluraliter, vtinam doceamus, doceatis, doceant.

Doceo

VERBORVM

Docēo, o, in a m: Legam, Audiam.

Coniunctiui praesens.

So ich
lehre.

Cum doceam, doceas, doceat.
plur. doceamus, doceatis, doceant.

Do oder
als ich
hab geleh-
ret.

Præteritum imperfectum, cum docerem, do-
ceres, doceret.

Als ich
hab geleh-
ret.

pluraliter, cum doceremus, doceretis, doce-
rent.

Præteritum perfectum, Cum docuerim, docu-
eris, docuerit.

plural. Cum docuerimus, docueritis, docu-
erint.

Præteritum plusquamperfectum, cum docuis-
sem, docuisses, docuisset.

Was ich
werd leh-
ren.

plur. Cum docuissemus, docuissetis, docuif-
sent.

Futuro, cum docuero, docueris, docuerit.

plural. cum docuerimus, docueritis, docuerint

Imperatiui praesens & imperfectum.

Lehren
Gelehrt
haben.
Lehren
werden.

Docere.

Præteritum perfectum & plusquamperfectum
Docuisse.

Futurum, docturum, ram, rum. esse.

Gerundia, Docendi, docendo, docendum.

Supina, doctum, doctum, su lehren.

Participia declinationis actiuæ temporis præ-
sentis & imperfecti, docens, docentis.

Futuri, docturus, a, um. Der/ die/ das lehren
wird oder soll.

Do-

CONIUGATIO.

DOCEOR VERBUM PASSIVUM
sic coniugabitur.

Doceor, doceris vel docere, docetur. Ich werd
gelehrt.
plur. docemur, docemini, docentur.

Præteritum imperfectum, docebar, do- Ich ward
cebaris vel docebare, docebatur, gelehrt.

plur. Docebamur, docebamini, docebantur.

Præteritum perfectum.

Doctus, docta, doctum, { sum vel fui Ich bin
{ es vel fuisti gelehrt.
{ est vel fuit.

Pluraliter.

Docti, doctæ, docta, { sumus vel fuimus
{ estis, vel fuistis
{ sunt fuerunt, vel fuere.

Præteritum plusquamperfectum.

Doctus, a, um, { eram vel fueram Ich war
{ eras vel fueras gelehrt.
{ erat vel fuerat.

Pluraliter.

Docti, a, a, { eramus vel fueramus
{ eratis vel fueratis
{ erant vel fuerant.

Futurum.

Docebor, doceberis vel docebere, docebitur.

Ich werd gelehrt werden.

pluraliter, docebimur, docebimini, docebun-
tur.

Imperativum præsens.

Docere vel doceor, doceatur. Sey oder wird
du gelehrt.

plur.

VERBORVM

plur. doceamur, doceamini, vel docemini, doceantur.

Futurum, siue modus mandatiuus.

Docetor tu, doceberis vel docebere, docetor ille, vel docebitur.

plur. docemini vel docebimini, docentor vel docebuntur.

Optatiui praesens & imperfectum.

Ob das ich gelehrt mögt werden. Vtinam docerer, docereris, vel docerere, doceretur.

plur. vtinam doceremur, doceremini, docerentur.

Präteritum perfectum.

Ob das ich gelehrt möge sein Vtinam doctus, a, um, { sim vel fuerim
tis vel fueris
sit vel fuerit.

Pluraliter.

Vtinam docti, æ, a, { simus vel fuerimus
tis vel fueritis
sint vel fuerint.

Präteritum plusquamperfectum.

Ob das ich gelehrt mögt sein gewesen. Vtinam Doctus, a, um, { essem vel fuisset
esses vel fuisses
esset vel fuisset.

Futurum.

Vtinam docti, æ, a, { essemus vel fuissetis
essetis vel fuissetis
essent vel fuissent.

Obz ich gelehrt mögt werden.

Futurum.

vtinam docear, docearis vel doceare, doceatur.

plura-

CONIUGATIO

pluraliter, utinam doceamur, doceamini, doceantur.

Doceam, m, in r: sic Legar, Audiar.

Coniunctivi praesens.

Cum docear, docearis, vel doceare, doceatur. Weil ich pluraliter, cum doceamur, doceamini, doceantur. gelehrt werd.

Præteritum imperfectum, Cum docerer, docereris, vel docerere doceretur. Weil ich pluraliter, Cum doceremur, doceremini, docerentur. gelehrt ward.

Præteritum perfectum.

Cum doctus, a, um, { *Sim vel fuerim*
Sis vel fueris
Sit vel fuerit.

So ich gelehrt bin worden.

Pluraliter.

Cum docti, æ, a, { *Simus vel fuerimus*
Sitis vel fueritis
Sint vel fuerint.

Præteritum plusquamperfectum.

Cum doctus, a, um, { *Essem vel fuisset*
Esset vel fuisset
Esset vel fuisset.

Als ich war gelehrt worden.

Pluraliter.

Cum docti, æ, a, { *Essemus vel fuissetis*
Essetis vel fuissetis
Essetis vel fuissetis.

Futurum.

Cum doctus, a, um, { *Sero vel fuero*
Seris vel fueris
Serit vel fuerit.

So ich werd gelehrt werden.

Plu.

VERBORVM

Pluraliter.

Cum docti, a, a, $\left\{ \begin{array}{l} \text{erimus vel fuerimus,} \\ \text{eritis vel fueritis,} \\ \text{erint vel fuerint.} \end{array} \right.$

Infiniui modi praesens & imperfectum.

Doceri, Gelehrt werden.

Præteritum perfectum & plusquamperfectum,
doctum, am, um, esse vel fuisse. Gelehrt sein
gewesen.

Futurum, doctum iri, vel docendum, am, um,
esse, Gelehrt zu werden.

Participia præteriti, doctus, a, um, Gelehrt.

Futuri Docendus, a, um.

Das die/ das gelehrt
sein soll
werden.

TERTIA CONIUGATIO.

LEO uerbum actiuum, modi indicatiui, temporis præsentis, numeri singularis, personæ primæ, coniugationis tertiæ, sic coniugabitur.

Indicatiui praesens.

Lego, legis, legit.

plur. legimus, legitis, legunt.

Præteritum imperfectum, Legebam, legebas, legebat.

plur. legebamus, legebatis, legebant.

Lego, o in e & addita bam, sic audiebam.

Præteritum perfectum, Legi, legisti, legit.

plur. legimus, legistis, legerunt vel legere.

Præteritum plusquamperfectum, legeram, legeras, legerat.

Nach hab
gelesen.

plur.

CONIUGATIO.

plur. legeramus, legeratis, legerant.

Futurum, legam, leges, leget.

plur. legemus, legetis, legent.

Lego, o in am: sic audiam.

Legis, is in e: Imperatiui praesens.

Lege, vel legito, legat.

Plur. Legamus, legite, vel legitote, legant.

Futurum, sic modus mandatiuus.

Legito tu, vel leges, legito ille, vel leget.

Plur. Legitote, vel legetis, legunto vel legent.

Optatiui praesens & imperfectum.

Vtinam Legerem, legeres, legeret.

plur. vtinam Legeremus, legeretis, legerent.

Præteritum perfectum, vtinam Legerim, legeris, legerit.

plur. vtinam Legerimus, legeritis, legerint.

Præteritum plusquam perfectum, vtinam Legissem, legisses, legisset.

pluraliter, vtinam, Legissemus, legissetis, legisissent.

Futurum, vtinam Legam, legas, legat.

plur. vtinam Legamus, legatis, legant.

Coniunctiui praesens.

Cum Legam, legas, legat.

Plur. cum Legamus, legatis, legant.

Præteritum imperfectum, Cum Legerem, legeres, legeret.

plur. cum Legeremus, legeretis, legerent.

Præteritum perfectum, cum Legerim, legeris, legerit.

D

plur.

Zeh werd
lesen.

Lis du.

Du solt
lesen.

Neh dass
ich lese.

woh Gott
ich heut
gelesen.

O dass ich
heut gele-
sen.

Neh das
ich würdt
lesen.

So ich liss

Da oder
als ich la-
se.

Als ich
hab gele-
sen.

VERBORVM

Als ich het
gelesen. plur. Cum legerimus, legeritis, legerint.
Præteritum plusquamperfectum, Cum legissem, legisses, legisset.

Man ich
werd lesen. plur. cum legissemus, legissetis, legisissent.
Futurum, cum legero, legeris, legerit.
plur. cum legerimus, legeritis, legerint.

Lesen.
Gelesen
haben.

Infinitivus præsens & imperfectum.

Legere.

Præteritum perfectum, & plusquamperfectum
legisse.

Werden
gelesen.
Zu lesen

Futurum, lecturum, a, um, esse.

Gerundia, legendi, legendo, legendum.

Supina lectum, lectu, zu lesen.

Participia declinationis actiuæ, præsentis, &
imperfecti, legens, legentis.

Lesend.
Der/die/
das lesen
wird.

Futuri, lecturus, a, um.

LEGOR VERBVM PASSIVVM.
sic coniugabitur.

Indicativi præsens.

Ich werd
gelesen.
Ich ward
gelesen.

LEgor, legeris, vel legere, legitur.

plur. legimur, legimini, leguntur.

Præteritum imperfectum, legebar, legebaris,
vel legebare, legebatur.

pluraliter, legebamur, legebamini, legeban-
tur.

Ich bin
gelesen.

Præteritum perfectum, lectus, a, um, sum vel
fui, es vel fuissi, est vel fuit.

pluraliter, lecti, æ, a, sumus vel fuimus, estis
vel

CONIVGATIO

vel fuistis, sunt fuerunt, vel fuere.

Præteritum plusquamperfectum, lectus, a, um Ich war
gelesen
worden.
eram vel fueram, eras vel fueras, erat vel fu-
erat.

plu. lecti, æ, a, eramus vel fueramus, eratis vel
fueratis, erant vel fuerant,

Futurum, legar, legeris, vel legere legetur. Ich werd
gelesen
werden.
plu. legemur, legemini, legentur.

Legam, m inr, legar, sic audiar.

Imperatiui tempus præsens.

Legere vel legitor, legetur.

plu. legamur, legimini vel legiminor legan- Sey od er
werds du
gelesen.
tur.

Futurum, siue modus mandatiuus.

Legitor tu, legeris, vel legere, legitor ille vel Du sollst
selbst
werden.
legetur.

plur. legiminor, vel legimini leguntor, vel le-
gentur.

Optatiui præsens & imperfectum.

Vtinam legerer, legereris vel legerere, lege- wolt Got
ich wärds
gelesen.
retur.

plu. Vtinam, legeremur, legeremini, legeren-
tur.

Præteritum perfectum, Vtinam lectus, a, um, wolt Got
das ich
wär gele-
sen.
sim vel fuerim, sis vel fueris, sit vel fuerit.

pl. v tinam lecti, æ, a, simus vel fuerimus, sitis
vel fueritis, sint vel fuerint.

Præteritum plusquamperfectum, vtinā lectus, wolt Got
ich wär
gelesen.
a, um, essem vel fuisset, esses vel fuisset, ef-
set vel fuisset.

D 2

Plura

V E R R O R V M

pl. vtinam lecti, æ, a, essemus vel fuissetis, essetis vel fuissetis.

Als by ich
wird gele-
sen werde

Futurum, vtinam legar, legaris, vel legare, legatur.

pluraliter, vtinam legamur, legamini, legantur.

Coniunctiui tempus presens.

Wenn ich
gelesen
werd.

Cum legar, legaris vel legare, legatur.

pluraliter, cum legamur, legamini, legantur.

Da ich
gelesen
werde.

Præteritum imperfectum, cum legerer, legereris, vel legerere legeretur.

pluraliter, cum legeremur, legeremini, legerentur.

So ist ge-
lesen bin
worden.

Præteritum perfectum, cum lectus, a, um, sim vel fuerim, sis vel fueris, sit vel fuerit.

plur. cum lecti, æ, a, simus vel fuerimus, sitis vel fueritis, sint vel fuerint.

Als ich
war gele-
sen gewe-
sen.

Præteritum plusquamperfectum, cum lectus, a, um, essem vel fuisset, esses vel fuissetis, esset vel fuissetis.

plur. cum lecti, æ, a, essemus vel fuissetis, essetis vel fuissetis.

Wenn ich
werd gele-
sen wer-
den

Futurum, cum lectus, a, um, ero vel fuero, eris vel fueris, erit vel fuerit.

plur. cum lecti, æ, a, erimus vel fuerimus, eritis vel fueritis, erint vel fuerint.

Infinitivi presens & Imperfectum.

Gelesen; Legi.

werden.
Gelesen
sein.

Præteritum perfectum & plusquamperfectum lectum, a, um, esse vel fuisse.

Futu-

CONIUGATIO

Futurum, Lectum iri, vel legendum, am, um, **Werden**
esse. **gelesen**

Participia præteriti, lectus, a, um. **werden.**

Futuri, legendus, a, um. **Der/die/das/gelesen**
soll werden. **Der gele-**
sen soll
werden.

QVARTA CONIV.

gatio.

AUDIO verbum actiuum, modi indicati-
ui, temporis præsentis, numeri singu-
laris, personæ primæ, coniugationis
quartæ, sic coniugabitur.

Indicatiui præsens.

Audio, audis, audit. **Ich höre.**

plur. audimus, auditis, audiunt.

Præterito imperfecto, audiebam, audiebas, **Ich höret**
audiebat.

pluraliter, Audiebamus, audiebatis, audie-
bant.

Præteritum perfectum, audiui, audiuisti, au- **Ich hab**
diuit. **gehört.**

plur. audiuimus, audiuistis, audiuerunt, vel
audiuere.

Præteritum plusquamperfectum, audiueram, **Ich hatte**
audiueras, audiuerat. **gehört.**

pluraliter, audiueramus, audiueratis, audiue-
rant.

Futurum, audiam, audies, audiet:

plur. audiemus, audietis, audient.

Ich werd
hören.

Imperatiui præsens.

Audi, vel audito, audiat.

plur. audiamus, audite, vel auditote, audiant. **Hör du.**

VERBORVM

Du solt hören. Futurum: audito tu, vel audies, audito ille vel audiet.
pluraliter, auditote, vel audietis, audiunto vel audient.

Optatiui presens & imperfectum.

Ich dz ich hör.e Vtinam audirem, audires, audiret.
Pluraliter, vtinam audiremus, audiretis, audirent.

o das ich bei gehört Præteritum perfectum, vtinam audiuerim, audiueris, audiuerit.
Pluraliter, vtinam audiuerimus, audiueritis, audiuerint.

wolt Got ich bett gehört. Præteritum plusquamperfectum, vtinam audiuissem, audiuisse, audiuisset.
Plur. vtinam audiuissemus, audiuissetis, audiuisissent.

wolt Got d sich n ürd hören. Futurum, vtinam audiam, audias, audiat.
Pluraliter, vtinam audiamus, audiatis, audiant.

Coniunctiui presens.

So ich hör. Cum audiam, audias, audiat.
Pluraliter, Cum audiamus, audiatis, audiant.

2. s ich hörte. Præteritum imperfectum. Cum audirem, audires, audiret.

Pluralit. cum audiremus, audiretis. audirent:

So ich hab gehört Præteritum perfectum, Cum audiuerim, audiueris, audiuerit.

Pluraliter, cum audiuerimus, audiueritis, audiuerint.

Præte-

CONIUGATIO

Præteritum plusquamperfectum, Cum audi-
uissem, audiuiſſes, audiuiſſet.
pluraliter, cum audiuiſſemtis, audiuiſſetis, au-
diuiſſent.

Als ich
het gehö^r

Futurum, cum audiuerō, audiueris audiuerit.
plur. Cum audiuerimus, audiueritis, audiue-
rint.

Wan ich
werd hö
ren.

Infinitiuu præſens & Imperfectum.

Audire.

Hören.

Præteritum perfectum & plusquamperfectum,
audiuiſſe.

Gehört
haben.

Futurum auditurum, am, um. eſſe.

Werden
hören.

Gerundia, audiendi, audiendo, audien dum.

Zuhörē d.

Supina auditum, auditu, ſu hören.

Participia declinationis actiue.

Der/die/

Præſentis & imperfecti, audiens, entis.

d; hören.

Futurum, auditurus, a, um.

Der/die/

AVDIOR VERBUM PASSIVVM
ſic coniugabitur.

das hören

wird oder

ſoll.

Indicatiui præſens.

Avdior, audiris vel audire, auditor.
pluraliter, audimur, audimini, audiun-
tur.

Ich werd
gehört.

Præteritum imperfectum, audiebar, audieba-
ris, vel audiebare, audiebatur.

Ich ward
gehört.

pluraliter, audiebamur, audiebamini, audie-
bantur.

Præteritum perfectum, auditus, a, um, ſum vel
ſui, es vel fuiſti, eſt vel fuit.

Ich bin
gehört.

D 4

plura

VERBORVM

plur. auditi, æ, a, sumus vel fuimus, estis vel fuistis, sunt fuerunt, vel fuere.

Ich war
gehört
worden.

Præteritum plusquamperfectum, auditus, a, um, eram vel fueram, eras vel fueras, erat vel fuerat.

Ich werd
gehört
werden.

plur. auditi, æ, a, eramus vel fueramus, eratis vel fueratis, erant vel fuerant,

Futurum, audiar, audieris vel audiere, audiētur.

plur. audiemur, audiemini, audientur.

Imperatiui præsens.

Seh oder
werde du
gehört.

Audite vel auditor, audiatur.

plur. audiamur, audiamini vel audiminor, audiantur.

Futurum, siue modus mandatiuus.

Da solt
gehört
werden.

Auditor tu, audieris, vel audiere, auditor ille vel audietur.

plur. audiminor vel audiemini, audiuntor, vel audientur.

Optatiui præsens, & imperfectum.

wolt Got
ich würdt
gehört.

Vtinam audirer, audireris, vel audirere, audiretur.

plur. vtinam Audiremur, audiremini, audirentur.

O das ich
wer gehö
ret wor
den.

Præteritum perfectum, vtinam auditus, a, um, sim vel fuerim, sis vel fueris, sit vel fuerit.

plur. vtinam auditi, æ, a, simus vel fuerimus, sitis vel fueritis, sint vel fuerint.

Uch das

Præteritum plusquamperfectum, vtinam auditus

CONIUGATIO

ditus, a, um, essem vel fuisset, esses vel fuisset, ich wär gehört worden.
 plur. utinam auditi, æ, a, essemus vel fuissetis, essent vel fuissent.
 Futurum, utinam audiar, audiaris, vel audiare audiatur, wolt Got ich würd gehört werden.
 pluraliter, utinam audiamur, audiamini, audiantur.
Coniunctivi presens.
 Cum audiar, audiaris, vel audiare, audiatur, West ich werd gehört.
 pluraliter, cum audiamur, audiamini, audiantur. Da ich gehört ward.
 Præteritum imperfectum, Cum audirer, audireris vel audirere, audiretur.
 pluraliter, cum audiremur, audiremini, audirentur.
 Præteritum perfectum, Cum auditus, a, um, sim vel fuerim, sis vel fueris, sit vel fuerit, So ich gehört bin gewesen/ oder worden.
 plur. cum auditi, æ, a, simus vel fuerimus, sitis vel fueritis, sint vel fuerint. Da ich war gehört worden.
 Præteritum plusquamperfectum, Cum auditus, a, um, essem vel fuisset, esses vel fuisset.
 plur. cum auditi, æ, a, essemus vel fuissetis, essent vel fuissent.
 Futurum, Cum auditus, a, um, ero vel fuero, eris vel fueris, erit vel fuerit, Als ich werd gehört werden.
 plur. cum auditi, æ, a, erimus vel fuerimus, eritis vel fueritis, erint vel fuerint.

Infinitivi presens & imperfectum.

Audiri.

D s

Sehe re werden.

VERBORVM

gehört sein gewe- sen.	Præteritum perfectum & plusquamperfectum Auditum, a, um, esse vel fuisse.
Werden gehört werden.	Futurum, auditum iri vel audiendum, dam, dum esse.
Gehört. Der/die/ d; gehört fol werdä,	Participia præteriti, auditus, a, um. Futuri, audiendus, a, um.

DE VERBIS
ANOMALIS.

COMPOSITA EX VERBO SVM.

Indicatiui præsens.

Zch mag.	P OSSVM, potes, potest. plur. possumus, potestis, possunt. Præteritum imperfectum, poteram, po- teras, poterat.
Zch mog- te.	
Zch hab mogen o- der ge- mocht.	Pluraliter, poteramus, poteratis, poterant. Præteritum perfectum, potui, potuisti, potuit. Pluraliter, potuimus, potuistis, potuerunt, vel potuere.
Zch hat mogen o- der ge- mocht.	Præteritum plusquamperfectum, potueram, potueras, potuerat. plur, potueramus, potueratis, potuerant.
Zch werd mögen.	Futurum, potero, poteris, poterit. pluraliter, poterimus, poteritis, poterint.

Imperatiui modi præsens.

Fac possis.

Optatiui præsens, & imperfectum.

Vtinam possem, posses, posset.
plur. vtinam possemus, possetis, possent.

præ-

CONIVGATIO.

Præteritum perfectum, vtinam potuerim, potueris, poterit.

plur. vtinam potuerimus, potueritis, potuerint

Præteritum plusquamperfectum, vtinam potuiffem, potuiffes, potuiffet.

pl. vtinam potuiffemus, potuiffetis, potuiffent.

Futurum, vtinam possim, possis, possit.

plur. vtinam possimus, possitis, possint.

Coniunctiui præsens.

Cum possim, possis, possit.

plur. Cum possimus, possitis, possint.

Præteritum imperfectum, cum possem, posses, posset.

Pluraliter, cum possemus, possetis, possent.

perfectum, cum potuerim, potueris, potuerit

plur. cum potuerimus, potueritis, potuerint.

Plusquamperfectum, cum potuiffem, potuiffes, potuiffet.

plur. cū potuiffemus, potuiffetis, potuiffent.

Futurum, cum potuero, potueris, potuerit.

plur. cum potuerimus, potueritis, potuerint.

Infinitiu præsens & imperfectum.

Posse.

Perfectum & plusquamperfectum, potuisse.

Cæteris caret.

sic, Absum, Adsum, Desum, Inter sum.

F E R O.

Indicatiui modi præsens Actiuum.

Fero, fers, fert.

pluraliter, Ferimus, fertis, ferunt.

Imperfectum, Ferebam, ferebas, ferebat.

plu.

Das ich
het möge

oder ge-
mocht.

Wolt

Got ich

het möge

oder ge-
mocht.

Nach d; ich

wurd mö-

gen.

So ich

mag

Da ich

nrochte.

So ich

hab möge

oder ge-

mocht.

Als ich

het mogen

oder ge-

mocht.

Wan ich

wurd mö-

gen.

Mogen

Gynocht

haben.

VERBORVM.

Ich hab
 getragen. plur. Ferebamus, ferebatis, ferebant.
 Perfectum, tuli, tulisti, tulit.
 plur. tulimus, tulistis, tulerunt vel tulere.
 Plusquamperfectum, tuleram, tuleras, tulerat,
 Ich hat
 getragen. pluraliter, tuleramus, tuleratis, tulerant.
 Ich werd
 getragen. Futurum, Feram, feres, feret.
 Plural, Feremus, feretis, ferent.

Imperatiui modi praesens.

Trag du. Fer, vel ferto, ferat.
 plur. Feramus, ferte, vel fertote, ferant.
 Futurum, siue modus mandatiuus.
 Du sollt
 tragen. Ferto tu, vel feres, ferto ille, vel feret.
 plur. fertote, vel feretis, ferunto vel ferent.

Optatiui praesens & imperfectum.

wolt Got
 das ich
 trug. Vtinam Ferrem, ferres, ferret.
 plur. Ferremus, ferretis, ferrent.
 Perfectum, vtinam tulerim, tuleris, tulerit.
 plur. vtinam tulerimus, tuleritis, tulerint.
 Das ich
 het getra-
 gen. Plusquamperfectum, vtinam tulissem, tulis-
 ses, tulisset.
 Ach das
 ich het ge-
 tragen. plur. tulissemus, tulissetis, tulissent.
 Futurum, vtinam feram feras, ferat.
 O das ich
 wurd tra-
 gen. plur. vtinam feramus, feratis, ferant.

Coniunctiui praesens.

So ich
 trag. Cum Feram, feras, feras, ferat.
 plur. Cum Feramus, feratis, ferant.
 Da ich
 trug. Imperfectum, cum Ferrem, ferres, ferret.
 plur. Ferremus, ferretis, ferrent.
 Als ich
 hat getra-
 gen. Perfectum, Cum tulerim, tuleris, tulerit.
 plur. Tulerimus, tuleritis, tulerint.

plus.

CONIUGATIO

Plusquamperfectum, cum tulissem, tulisses, tulisset.

Wess ich
het getra-
gen.

Plur. Cum tulissemus, tulissetis, tulissent.

Futurum, Cum tuleris, tuleris, tulerit,

Plur. tulerimus, tuleritis, tulerint.

Infinitiui praesens & imperfectum.

Ferre.

Perfectum & plusquamperfectum, Tulisse.

Tragen.
Getragē
haben.
Tragen
werden.

Futurum, Laturum, am, um, esse.

Gerundia, Ferendi, ferendo, ferendum.

Supina, latum, latu, zu tragen.

Participia praesentis, Ferens, entis. Der/ die/
das traget oder tragt.

Futuri. Laturus, a, um. Der/ die/ das tragen
wird oder soll.

FEROR PASSIVUM.

lic coniugabitur.

Indicatiui praesens.

Feror, ferris, vel ferre, tertur.

Ich werd
getragen.
Ich ward
getragen.

Plur. Ferimur, ferimini, feruntur.

Imperfectum, Ferebar, ferebaris, vel ferebare
ferebatur.

Plur. Ferebamur, ferebamini, ferebantur.

Ich bin
getragen.

Perfectum, Latus, a, um, sum & fui, es vel fu-
isti, est vel fuit.

Plur. Lati, æ, a, sumus, vel fuimus, estis vel
fuistis, sunt, fuerunt, vel fuere.

Plusquamperfectum, Latus, a, um, eram, vel
fueram, eras vel fueras, erat vel fuerat.

Ich war
getragen
worden.

Plur. Lati, æ, a, eramus vel fueratis, eratis vel
fueratis, erant vel fuerant.

Futu.

VERBORVM

Ich werd getragen werden.	Futurum, ferar, feraris, vel ferare, feratur. plur. feremur, feremini ferentur. <i>Imperatiui praesens.</i>
Sey oder werde du getragen.	Ferre vel fertor, feratur. plur. Feramur, feremini vel fereminor, ferantur. Futurum, siue modus mandatiuus. Fertor tu, vel fereris, fertor ille vel feretur. plur. fereminor vel feremini, feruntor, vel ferentur, <i>Optatiui praesens & imperfectum.</i>
Ach das ich würd getragen Wolt Got ich were ge- tragen. O das ich were ge- tragen.	Vtinam ferrer, ferreris, vel ferrere, ferretur. plur. vtinam ferremur, ferremini, ferrentur. Perfectum vtinam latus, a, um, sim vel fuerim sis vel fueris, sit vel fuerit. plur. vtinam Lati, æ, a, simus vel fuerimus si- tis vel fueritis, sint vel fuerint. Plusquamperfectum, vtinam latus, a, um, es- sem vel fuisset, esses vel fuisset, esset vel fu- isset. pl. vtinam lati, æ, a, essemus vel fuissetus esse- tis vel fuissetis, essent vel fuissent.
Ach dz ich würd ge- tragen werden.	Futurum, vtinam Ferar, feraris, vel ferare fo- ratur. plur. vtinam feramur, feramini, ferantur. <i>Coniunctiui praesens.</i>
So ich werd ge- tragen. De ich ward ge- tragen.	Cum Ferar, feraris vel ferare, feratur. plur. Feramur, feramini, ferantur. Imperfectum, cum Ferrer, ferreris vel ferrere ferretur. Plur. cum ferremur, ferremini, ferrentur. perfe

CONIUGATIO

Perfectum, cum latus, a, um, sim vel fuerim, sis vel fueris, sit vel fuerit. Als ich bin getra-
gen wor-
den.

plur. cum lati, æ, a, simus vel fuerimus, sitis vel fueritis, sint vel fuerint.

Plusquamperfectum, cum latus, a, um, essem vel fuisset, esses vel fuisses, esset vel fuisset. Weil ich war ge-
tragen
gewesen.

pl. Cum lati, æ, a, essemus vel fuissetis, essetis vel fuissetis, essent vel fuissent.

Futurum, cum latus, a, um, ero vel fuero, eris vel fueris, erit vel fuerit. Wann ich
werd ge-
tragen
werden.

plur. cum lati, æ, a, erimus vel fuerimus, eritis vel fueritis, erint vel fuerint.

Infinitivi presens & imperfectum.

Ferri, Perfectum & plusquamperfectum, Latum, am, um, esse vel fuisse. Getragen
werden.

Futurum, latum iri, vel ferendum esse. Getragen
sein wor-
den.

Participia præteriti, latus, a, um, Tragen. Werden
getragen
werden.

Futuri ferendus, a, um, Der/die/ Das getragen
soll werden.

VOLO.

Indicativi presens & imperfectum.

VOlo, vis, vult. Ich will.
plur. volumus, vultis, volunt.

Imperfectum, volebam, volebas, volebat. Ich wol-
te.
plur. volebamus, volebatis, volebant.

Perfectum, volui, voluisti, voluit. Ich hab
gewolt.
pl. volumus, voluistis, voluerunt vel voluere
Ich hat
gewolt.

Plusquamperfectum, volueram, volueras, vo-
luerat. Ich hat
gewolt.

plur. volueramus, volueratis, voluerant.

Fu-

(VERBORVM

**Ich werd
wollen.** Futurum, volam, voles volet.
Plur. Volemus, voletis, volent.
Imperatiui praesens.

Wolle. Fac velis.
Optatiui praesens & imperfectum.

**Als ich
wolte.** Vtinam vellem, velles, vellet.
plur. vtinam vellemus, velletis, vellent.
**Das ich
het ge
wolt.** Praeteritum perfectum, vtinam voluerim,
volueris, voluerit.
wolt Got Plur. vtinam voluerimus, volueritis, voluerint
**ich het ge-
wolt.** Plusquamperfectum, vtinam Voluifsem, vo-
luiffes, &c.

**Das ich
würdt wil-
len.** Futurum, vtinam Velim, velis, velit.
Plur. Vtinam Velimus, velitis velint.
Coniunctiui praesens.

**So ich
will.** Cum, Velim, velis, velit.
Plur. cum Velimus, velitis, velint.
**Als ich
wolt.** Imperfectum, cum Vellem, velles, vellet.
plur. cum Vellemus, velletis, vellent.
**Da ich
hyb ge-
wolt.** Plusquamperfectum, cum Voluerim, volue-
ris, &c.

**Weil ich
het ge
wolt.** Plusquamperfectum, cum Voluiffem, volu-
iffes, &c.

**Wan ich
werd
wollen.** Futurum. cum Voluero, volueris, voluerit.
plura iter, cum voluerimus, volueritis, vo-
luerint.

Infinitiui, praesens & imperfectum.

Wollen. velle.
**Gewolt
haben.** praeteritum perfectum & plusquamperfectum
voluisse.

**Der/ die/
Das will/** Participium praesentis temporis, volens.

Nomi

CONIUGATIO.

N O L O.

Indicativi praesens.

NOlo, non vis, non vult.

pluraliter, Nolumus, non vultis, nolunt.

Imperfectum, Nolebam, nolebas, nolebat, &c.

Perfectum, Nolui, noluisti, noluit.

pluraliter, noluimus, noluistis, noluerunt, vel noluerunt.

Plusquamperfectum, nolueram, nolueras, &c.

Futurum, Nolam, noles, nolet.

pluraliter, nolemus, noletis, nolent.

Imperativi praesens.

Noli, vel nolito, nolit.

pluraliter, Nolimus, nolite, vel nolitote, nolint.

Futurum, nolito tu, nolito ille,

pluraliter, nolitote, nolunto.

Optativi praesens & imperfectum.

Vtinam, Nollem, nolles, nollet.

pluraliter, Vtinam nollemus, nolletis, nolent.

Perfectum, Noluerim, &c.

Plusquamperfectum, Noluissem, &c.

Futurum, Vtinam Nolim, nolis, nolit.

pluraliter, Vtinam nolimus, nolitis, nolint.

Coniunctivi praesens.

Cum nolim, nolis, nolit,

pluraliter, nolimus, nolitis, nolint.

Imperfectum, cum nollem, nolles, nollet.

pluraliter, cum nollemus, nolletis, nolent.

Perfectum, Cum noluerim, &c.

E

plus-

Jch will
nit.

Jch wold
nicht.

Jch hab
nicht ge-
wolt.

Jch hat
nit gewolt

Jch werd
nit wollen

Wolle
nicht.

Du soll
nit wollen

O das ich
nit wolte-

Uch das
ich nit het

gewollt.

Wol Got
ich het ge-

wolt.

O das ich
nit wurd

wollen.

So ich nit
wil.

Woll ich
wolt.

Da ich nit
hab gew.

VERBORVM

Als ich nit
hetaewolt
Wan ich
nit werd
wollen.
Nicht ge-
wolt ha-
ben.

Plusquamperfectum, cum noluissem, &c.
Futurum, noluerō, nolueris, noluerit.
plur. cum noluerimus nolueritis noluerint.
Infinitiu.
præsens & imperfectum nolle. Nit wollen.
Perfectum & plusquamperfectum, noluisse.
Part. præsens, nolens. Der/die/das nit will.

MALO.

Indicatiui.

Ich will
lieber.
Izu wolt
lieber.
Ich hab
lieber
gewolt.

Præsens, malo, mauis, mauult.
plur. malumus, mauultis, malunt.
Imperfectum, malebam, &c.
Perfectum, malui, &c.
plusquamperfectum, malueram, &c.

Imperatiui.

Ich het
lieber ge-
wolt.

Præsens, Fac malis, wolle du lieber.

Optatiui.

O das ich
lieber wolt

præsens imperfectum, utinam malle, mallet.
plur. utinam mallemus, malletis, mallerent.
perfectum, utinam maluerim, &c.

Ich das
ich lieber
haegewolt

plusquamperfectum, utinam maluissem, &c.
Futurum, utinam, malim, malis, malit.
pluraliter, utinam malimus, malitis, malint.
Wolt Gott ich wolt lieber wollen.

Coniunctiui.

So ich
lieber wil
Als ich
lieber ge-
wolt.
Da ich lie-
bergewolt

præsens, cum malim, malis, malit.
plur. malimus, malitis, malint.
Imperfectum, cum malle, &c.
perfectum, cum maluerim, &c.

plus

CONIUGATIO

Plusquamperfectum, Cum maluissem, &c.
Futurum, Cum Maluero, &c.

Infinitivi.

Præsens & imperfectum Malle. Lieber wollen.
Perfectum, plusquamperfectum, Maluisse. Lieber gewolt haben. Cæteris ca. et.

So ich lieber hec gewolt.
Wan ich werd lieber wolen.

E D O .

Indicatiui præsens.

E Do, edis, veles, edit, vel est.
Pluraliter, Edimus, editis, edunt.

Zch esse.

Imperfectum, Edebam, &c.

Zch asse.

Perfectum, Edi, editti, edit, &c.

Zch hab gessen.

Plusquamperfectum Ederam, ederas, &c.

Zch haec gessen.

Futurum, Edam, edes, &c. Zch werd essen.

Imperatiui.

Præsens, Ede, veles, edat. **I**ſſu.

pluraliter. Edite, edant.

Futurum. Edito tu, vel esto, edito ille vel esto.

Du ſole essen.

plur. Editote, edunto.

Coniunctiui.

Præsens & imperfectum, Vtinam ederem vel essem, esses, esset. **W**olt Gott ich asse.

D du ich hec gessen

Pl. Vtinam Essem, esses, esset.

Perfectum, Vtinam Ederim, &c.

Plusquamperfectum, Vtinam Edissem, &c.

Futurum, Vtinam edam, edas. &c. **W**olt Gott ich würd essen.

Coniunctiuis.

Præsens, cum Edam, edas, edat &c. **S**o ich iß.

Imperfectum cum Ederem, vel essem, esses, esset &c. **D**a ich esse.

VERBORVM.]

Als ich	Perfectum, cum ederim, & c.
hab gessen	Plusquamperfectum, cum edissem, &c.
Da ich het	Futurum, cum Edero, ederis, &c.
gessen.	<i>Infinitivi presens & Imperfectum.</i>
Wan ich	Edere vel esse. Essen.
werd essen	Perfectum & plusquamperfectum, edisse.
Essen	Futurum Esurum, esuram, esurum esse.
haben.	Gerundia, Edendi, edendo, edendum.
Werden?	Supina, Esu, esu. Zu essen.
essen.	Participia, Edens, esurus.
Zu essen?	
Essende.	

COMEDO.

Indicatiui presens.

Comedo, comedis, vel comes, comedit,
vel comest.

Pluraliter, comedimus, &c.

Imperatiui Futurum, comedito tu vel come-
sto, comedito ille vel comesto, &c.

Reliqua vt Edo verbum simplex, declinantur.

F I O.

Zch werd.

FIo, fis, fit.

Zch ward

Pluraliter, Fimus, fitis, fiunt.

Imperfectum, Fiebam, fiebas, fiebat.

Zch bin

Pluraliter, Fiebamus, fiebatis, fiebant.

worden.

Perfectum, Factus, a, um, sum vel fui, &c.

Zch war

Plusquamperfectum, Factus, a, um, eram vel
fueram, &c.

worden.

Futurum, Fiam, fies, fiet.

Zch werd

Pluraliter, Fiemus, fietis, fient.

werden.

Imperatiui presens.

Du solt

Fac, fias, fiat.

werden.

Plurali.

CONIUGATIO

pluraliter, fiamus, fiatis, fiant.

Optativi praesens & imperfectum.

Vtinam, fierem, fieres, fieret.

Pluraliter, vtinam fieremus, fieretis, fierent.

Perfectum, vtinam, factus, a, um, sim vel fuerim, &c.

Plusquamperfectum vtinam factus, a, um, essem vel fuisset, &c.

Futurum vtinam, fiam, fias, fiat.

pluraliter, fiamus, fiatis, fiant.

Coniunctiui praesens.

Cum fiam, fias, fiat.

pluraliter, fiamus, fiatis, fiant.

Imperfectum, Cum fierem, fieres, fieret.

pluralit. fieremus, fieretis, fierent.

Perfectum, Cum factus, a, um, sim vel fuerim, &c.

Plusquamperfectum, Cum factus, a, um, essem vel fuisset, &c.

Futurum, Cum factus, a, um, ero vel fuero &c.

Infinitiui.

Præsens & imperfectum, Fieri.

Perfectum & plusquamperfectum, Factum, a, um, esse vel fuisse.

Futurum, Factum iri, vel faciendum esse.

Participium præteriti, factus, a, um.

Futurum, Faciendus, a, um.

EO.

Indicatiui praesens.

EO, is, it.

Pluraliter, imus, itis eunt.

E 3

Im-

wol Gott
ich würde
Ach daß
ich wär
worden.
wolt Got
ich wär
worden.
O daß ich
wär wor
den.

Do ich
ward.
Als ich
ward.
So ich
wär wor
den. Als
ich war
worden.
So ich
wäre
worden.
Werden
Worden.
Der/ die
das soll
werden.
Wer den
sind.

Ich gebe.

VERBORVM.

Zch gieng Imperfectum, Ibam, ibas, ibat.
Plu. Ibamus, ibatis, ibant.

Zch werd
gehen. Futurum, Ibo, ibis, ibit.
plu. Ibimus, ibitis, ibunt.

Imperatiui

Gehe du Præsens, I, vel ito, eat.
plu. eamus, ite eant.

Du solt
gehen. Futurum, Ito tu, vel ibis, eunto, vel ibunt.
plu. itote, vel ibitis, eunto, vel ibunt.

Zu gehen. Gerundia, eundi, eundo, eundum.

Der/die/
Das gehet Participium præsens & imperfectum iens, e-
untis.

Cetera tempora, vt audio inflectuntur.

M E M I N I.

Indicatiui.

Zch Ge-
denck. **M**Emini, meministi, meministi.
Plur. Meminimus, meministis, memi-
nerunt vel meminere.

Imperfectum, vt in plusquamperfecto.

Zch bin
ingedenk
gewesen. Perfectum, Memini, meministi, meministi.
Plur. Meminimus, meministis, meminere,
vel meminere.

Plusquamperfectum, Memineram, memine-
ras, meminerat.

Zch war
ingedenk
gewesen. Plural. Memineramus, meminere,
memineratis. memi-
nerant.

Imperatiui futurum.

Memento, Du solt gedenden.

Plur. Mementote.

Optatiui Modi tempus perfectum.

Vtinam Meminerim, meminere, &c.

wejen.

plu

CONIUGATIO.

plusquamperfectum, utinam meminissem,
meminisses, &c.

Coniunctiui tempus perfectum.

Cum meminerim, memineris, meminerit.

plu. cum meminerimus, memineritis memi-
nerint.

Plusquamperfectum, Cum meminissem, me-
minisses, &c.

Futurum, Cum meminero, memineris, memi-
nerit, &c.

Infinitivi

Perfectum & plusquamperfectum, Meminisse.

Gedencken/ oder ingedenck sein gewesen.

Cæteris caret.

Wollt
Gott ich
wer inge-
denck ge-
wesen.

So ich
bin inge-
denck ge-
wesen.

Als ich
war inge-
denck ge-
wesen.

Wan ich
word inge-
denck sein.

N O V I.

Indicatiui.

Præsens & imperfectum, Noui, nouisti, & no-
sti, nouit.

plur. Nouimus, nouistis, nouerunt, vel no-
uere.

Imperfectum & plusquamperfectum, noue-
ram, noueras, nouerat.

plu. Noueramus, noueratis, nouerant.

Imperatiui.

Præsens, noueris, nonerit.

plu. nouerimus, noueritis, nouerint.

Optatiui.

Præsens & perfectum, utinam nouerim, &c.

Præteritum imperfectum, & plusquamperfe-
ctum, utinam nouissem, & nossem, &c.

VERBORVM
Coniunctiui modi.

Præsens, & perfectum, Cum nouerim, noueris, nouerit.

Pluraliter, Cum nouerimus, noueritis, nouerint.

Præteritum imperfectum, & plusquamperfectum, Cum nouissem, nouisses, nouisset.

Pluraliter, Cum nouissemus, nouissetis, nouissent.

Futurum, cum nouero, noueris, nouerit.

Pluraliter; Cum nouerimus, noueritis, nouerint.

Infinitiui.

Præsens, & Imperfectum, Perfectum & plusquamperfectum, Nouisse & Nolle.

O D I.

Præsens, & perfectum, Odi, odisti, odit.

Pluraliter; Odimus, odistis, oderunt vel odere.

Præteritum imperfectum, & plusquamperfectum, Oderam, oderas, oderat.

Pluraliter, Oderamus, oderatis, oderant.

Imperatiui

Præsens, Oderis, oderit.

Pluraliter, Oderimus, oderitis, oderint.

Optatiui præsens, & perfectum.

Vtinam Oderim, oderis, oderit.

Pluraliter, vtinam Oderimus, oderitis, oderint.

Præteritum imperfectum, & plusquamperfectum, Vtinam odissem, odisses, odisset.

Plu

CONIVGATIO

Pluraliter, Odissemus, odissetis, odissent.

Coniunctiui praesens, & perfectum.

Cum oderim, oderis, oderit.

Pluraliter, cum oderimus, oderitis, oderint.

Præteritum imperfectum & plusquamperfectum, cum odissem, odisses, odisset.

pluraliter, cum odissemus, odissetis, odissent.

Futurum, cum odero, oderis, oderit.

pluraliter, cum oderimus, oderitis, oderint.

Infinitivi. modi.

Præsens & imperfectum, perfectum & plusquamperfectum, odisse.

COEPI.

Indicatiui praesens.

Præteritum perfectum tantum, Cœpi, vel Cœptus sum, cœpisti, cœpit.

pluraliter, cœpimus, cœpisti, cœperunt, vel cœpere.

Præteritum plusquamperfectum, Cœperam, cœperas, cœperat.

pluraliter, cœperamus, cœperatis, cœperant.

Imperatiui.

Præsens, cœperis, cœperit.

Pluraliter, cœperimus, cœperitis cœperint.

Optatiui.

Præteritum perfectum, Utinam Cœperim, cœperis, cœpe it.

Pluraliter, Utinam cœperimus, cœperitis, cœperint.

VERBORVM.

Præteritum plusquamperfectum; Vtinam
Cœpissē, cœpisses, cœpisset.
plu. vtinam Cœpissēmus, cœpissetis, cœpissēt.

Coniunctiui modi.

Præteritum perfectum, cum cœperim, cœperis, cœperit, &c.

Præteritum plusquamperfectum, cœpissē, cœpisses, cœpisset.

plu. cum cœpissēmus, cœpissetis, cœpissēt.

Futurum, cum Cœpero, cœperis, cœperit.

plu. cum cœperimus, cœperitis, cœperint.

Infinitiui.

Perfectum & plusquamperfectum, cœpisse vel cœptum, am, um, esse vel fuisse.

Supina Cœptum.

Participium futuri, cœpturus, a, um.

Participium præteriti, cœptus, a, um.

INQVAM.

Indicatiui præsens.

Ih sag. **P**ræsens, Inquam, inquis, inquit.
plu. Inquimus, inquirant.

Du hast **I**mperfectum inquirēbat.

gesagt. **P**erfectum, inquisti.

Du wirst **F**uturum, inquires, inquiet.

sagen.

Imperatiui.

Sagen **I**nque vel inquito.

Participium, inquiring. sagende.

CONIUGATIO.

A I O.

Indicatiui.

PRAESENS, Aio, ais, ait.
Plur. aiunt.

Ich sag.

Imperfectum, Aiebam, aiebas, aiebat.
plur. aiebant.

Imperatiui.

Præsens, Ai.

Optatiui futurum, & præsens coniunctiui, A
ias, aiat.

Participium, Aiens, aientis.

F O R E M.

Optatiui præsens & imperfectum, & Con-
iunctiui imperfectum.

Forem, fores, foret, pro essem, esses, esset.

plu. forent, pro essent

Faturum infinit. fore, pro futurum esse.

Faxo, Futurum Indicatiui, pro faciam.

Quæso, quæsumus, primam habet personam
præsentis Indicatiui.

Imperatiui præsens, Aue, Salue.

plu. Auete, Saluete.

Infinitiui præsens, Auere, Saluere.

Cedo, da vel di, secunda est Imperatiui.

Infit, tertia persona Indicatiui, pro incipit vel
inquit.

Ouat, tertiam personam habet indicatiui &
participium ouans, antis.

Defit, tertiam personam habet indicatiui, &
præsens infinitiui, Defieri.

*Das o.
der so ichs
wâr.*

FV-

VERBORVM

FVTVRVM OPTATIVI, VEL
præsens, vel futurum Coniunctiui.

FAxim, faxis, faxit.

pluraliter, Faxitis, faxint.

Aufim, aufis, aufit. Plural. Aufint.

Edim, comedim, *pro edam*, Comedam.

Duis, duit, duint, *pro des, det, dent, aut dederis,*
dederit, dederint.

Perduint, *pro perdant*.

DE VERBORVM IMPERSONA-
lium declinatione.

Poenitet verbum defectiuum impersona-
le, actiuæ declinationis, sic declinabitur.

Indicatiui.

Præsens, poenitet. **Es** reuete.

Imperfectum, poenitebat. **Es** reuete.

Perfectum, poenituit. **Es** hat gerewet.

Ach das Plusquamperfectum, poenituerat.

es reuete Futurum, poenitebit. **Es** wird reuete.

O das es

het gerewet

Wol Got

es het ge

rewet.

O das es

wird reu-

wen.

Imperatiui præsens.

Poeniteat, **Es** soll reuete.

Optatiui modi.

Præsens & imperfectum, vtinam poeniteret.

Perfectum, vtinam poenituerit.

Plusquamperfectum, vtinam poenituisset.

Futurum, vtinam poeniteat.

Coniunctiui modi.

Das es Præsens, Cum poeniteat, **So** es reuete.

rewete Imperfectum, Cum poeniteret.

So es het Perfectum, Cum poenituerit.

gerewet.

Plus-

CONIVGATIO.

Plusquamperfectum, cum pœnituisset.	Als ich het gerewet.
Futurum, cum pœnituerit. wen es Rewen wird	
Infinitiuvi modi, prærens & imperfectum, pœnitere, Rewen.	
Perfectum & plusquamperfectum, pœnituisse.	Gerewet haben.
Gerundia, pœnitendi, pœnitendo, pœnitendum.	Zu rewen
Participium præsentis temporis, pœnitens.	Der / die / nas rewet

PUGNATUR.

Pugnatur verbum defectiuum impersonale, passiuæ declinationis, sic declinabitur.

Indicatiui modi.

Prærens, pugnatur.	Mã streit
Imperfectum, pugnabatur.	Mã stritte.
Perfectum, pugnatum est vel fuit.	Man hat gestritten
Plusquamperfectum, pugnatum erat vel fuerat.	Man solt stritten.
Futurum, pugnabitur.	Ach das mã streit.

Imperatiui modi.

Prærens, pugnetur.	O das mã het gestritten.
Prærens & imperfectum, vtinam pugnaretur.	Wol Got
Perfectum, vtinam pugnatum sit, vel fuerit.	man het gestritten
Plusquamperfectum, vtinam pugnatum esset vel fuisset.	Ach das man wird stritten.
Futurum, vtinam pugnetur.	Das man hat gestritten.

Coniunctiuvi modi.

Prærens, cum pugnetur. So man streit.	
Imperfectum, pugnaretur. Als man stritte.	
Perfectum, pugnatum sit vel fuerit.	
Plusquamperfectum, pugnatum esset vel fuisset. So man het gestritten.	

Futu-

DE PARTIBVS

Als man
wird strei-
ten.

futurum, cum pugnatum erit vel fuerit.

Infinitiu.

Streiten
Gestritten
haben.
Streiten.

Præsens & imperfectum pugnari.

Perfectum & plusquamperfectum, pugnatum
esse vel fuisse.

RVDIMENTA

SIVE DE OCTO PARTIBVS

ORATIONIS.

LITERAE quibus vtuntur Latini, sunt
tres & viginti, A, B, C, D, E, F, G, H, I, Kappa, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, V, X, Ypsilon, Zeta.

Literæ diuiduntur in vocales & consonantes.
Vocales sunt sex, A, E, I, O, V, Ypsilon, qua-
rum vltimatantum in dictionibus Græcis lo-
cum habet, vt Hieronymus, Dionytius: Cæ-
teræ appellantur consonantes, quod vocalibus
iunctæ simul sonent.

Syllaba fit ex litteris, vna vel pluribus, vt
A, le, as.

Syllaba, quæ fit ex duabus vocalibus, voca-
tur Diphthongus.

Diphthongi sunt sex, æ, au, ei, eu, œ, vi. vt
præmium, aurum, omneis, Europa, poëna, Har-
pyia.

Dicti^o

ORATIONIS.

Dictio fit ex syllabis, vt aleas, interdum fit ex vna syllaba, vt Mors.

Oratio fit ex dictionibus, vt Aleas fuge, Mortem meditare.

PARTES ORATIONIS.

Partes orationis sunt octo, Nomen, Pronomen, Verbum, Participium, Præpositio, Aduerbum, Interiectio, Coniunctio.

Harum quaruor, Nomen, Pronomen, Verbum, Participium, declinantur: reliquæ, Præpositio, Aduerbum, Interiectio, Coniunctio declinationis sunt expertes.

DE NOMINE.

Nomen est pars orationis, quæ casus habet, neque tempora adsignificat, vt Musa, Dominus.

Nomen proprium est, quo res proprias atque certas significat, vt Romulus, Roma.

Appellatiuum est, quod res communes atque incertas significat, vt Rex, oppidum.

Collectiuum est, quod numero singulari significat multitudinem, vt populus, gens, turba.

Substantiuum nomen est, quod per se in oratione esse potest, vt Dux imperat, miles obtemperat.

Adiectiuum est, quod in oratione esse non potest sine substantiuo, aperte vel occultè. Aperte; vt Dux prudens, si strenuos milites, dictoque audientes habeat, facilè hostes superabit.

De

DE PARTIBVS.

Occultè, vt: Qui tertiana laborant, non vefcuntur bubula, hoc est, tertiana febrì, bubula carne.

Adiectiuum nomen, vel habet tres formas, vt Bonus, bona, bonum. vel duas, vt: Breuis & breue, vel vnã, vt prudens, felix.

VARIA ADIECTIVORVM. genera.

Interrogatiuum nomen est, quod de reali qua quærimus, Vt quis, vter, quantus. Interrogatiuum substantiæ est, cui respõdemus per nomen substantiuum, vel pronomen demonstratiuum, vt Quis, quæ, quod Vter, vtra, vtrum. Quis hic loquitur? Dauus ille.

Interrogatiuum accidentis, est, cui respõdemus per nomen adiectiuum, vt: Quantus, qualis, quot, quotus, Cuius, cuiã, cuium, Cuias Qualis fuit Hector? Fortis, magnanimus.

Relatiuum est, quod nomen antecedens in memoriã reducit: id duplex est, substantiæ, & accidentis.

Relatiuum substantiæ est, quod nomen substantiuum in memoriã reducit, vt Qui, quæ, quod. Lego Ciceronem, qui fuit eloquentissimus Romanorum.

Relatiuum accidentis est, quod in memoriã reducit nomen adiectiuum, vt: Quantus, qualis, quot. Cicero fuit eloquens, qualis fuit Hortensius.

Red

ORATIONIS.

Redditiva sunt, *Tantus, talis, tot, totidem,* quæ relatiuis *quantus, qualis, quot,* ante vel post redduntur, vt *Quales in Republica principes sunt, tales reliqui solent esse ciues Cura vt talis sis, qualis haberi cupis, Quot homines, tot sententiæ. Totidem ad te literas dedi, quot tu ad me.*

Quis vel qui, quæ, quod. Vter, vtra, vtrum, Quantus, qualis, & cetera interrogatiua quando ponuntur post verba audio, video, scio, intelligo, nescio, & alia eiusdem significationis, appellantur infinita: vt nescio quis sit. Audio quid dicas: Ignoro quantus aut qualis sis.

Possessiuum nomen est, quod aut rem possessam, aut ad aliquid pertinentem significat, vt Equus regius, miles Pompeianus, exercitus Cæsarianus.

Patrium nomen est, quod patriam indicat: vt Romanus, Atheniensis, Carthaginensis, Africanus.

Gentile nomen est, quod gentem vel nationem indicat, vt Italus, Græcus, Hispanus.

Partitiuum nomen est, quod aut vnum ex multis significat, aut multa sigillatim.

Vnum ex multis significant, Quidam, aliquis, quispiam, quisquam, vllus, nonnullus, quivis, quilibet, quæ etiam particularia vocantur.

Quæ multa sigillatim significant, ferè sunt vniuersalia, vt Omnis, cunctus, quicumque, nemo, nullus.

F

No-

DE PARTIBVS

Nomen numerale est, quod numerum significat, vt vnus, duo, tres.

Cardinale est, quod numerum absolutè significat, vt vnus, duo, tres.

Ordinale nomen est, quod numerum ordine significat, aut vltimum ex eo numero, vt Primus, secundus, tertius.

Distributiua siue diuisa nomina sunt, quæ distributionem seu diuisionem significant, quibus ferè vtuntur oratores numero multitudinis, vt Singuli, bini, terni, quaterni. Pueri redite domum bini, aut terni, ad summum quaterni: cauete ne singuli eatis. Heus tu, dato victoribus euaterna mala, victis singula, ne animis cõcidant, quaterna, id est, vnicuique quatuor: Singula, hoc est, cuique vnum.

DE NOMINIBVS POSITIVIS,

Comparatiuis & Superlatiuis.

NOmē positium, siue absolutum est, quod rem absolutè simpliciterque significat, vt magnus, paruus.

Comparatiuum est, quod rem vel attollit, vel deprimit, vt maior, minor.

Superlatiuum nomen est, quod rem vel in summo, vel in infimo loco collocat, vt maximus, minimus.

Nomina comparatiua & superlatiua fiunt à nominibus adiectiuis, quibus aduerbia magis & minus, rectè adiungi possunt, vt iustus, fortis.

APPEN-

ORATIONIS.

APPENDIX.

Nomina Substantiua, Pronomina, Item In-
terrogatiua, relatiua, infinita, redditua, possessi-
ua, partitiua, numeralia, patria, gentilia, & quæ
materiam ad significant; vt aureus, argenteus,
cedrinus: adhæc frugifer, almus, mediocris, o-
mnipotens, medius, moribundus, & nonnulla
alia, neque comparatiua, neque superlatiua
pariunt.

A QVO CASU FORMANTUR COM-
paratiua, & Superlatiua?

Comparatiua fiunt à casu, i, litera finito, ad-
dita syllaba or: Superlatiua verò addita littera
s; & syllaba, simus, vt iustus, iusti, iustior, iustis-
simus: fortis, forti, fortior, fortissimus.

EXCEPTIO I.

Positiua, Er, syllaba terminata, gignunt Su-
perlatiua, adiectis syllabis Rimus, vt Tener, te-
nerrimus: Saluber, saluberrimus.

II.

Facilis, humilis, similis, superlatiua pariunt,
syllaba, sis, mutata in limus, Facillimus, humil-
limus, simillimus.

III.

Nomina quæ ante us, syllabam, vocalem,
habent; rarò Comparatiua, aut Superlatiua gi-
gnunt, Idoneus, noxius, arduus: piissimus

DE PARTIBVS.

tamen & strenuissimus, & nonnulla alia apud
drobatos autores.

III.

A nominibus ex verbis Facio, Dico, Volo,
compositis comparatiua in entior Superlatiua
in entissimus exeunt. Vt Magnificus, magnifi-
centior, magnificentissimus. Maledicus, male-
dicentior, maledicentissimus. Beneuolus, be-
nevolentior benevolentissimus.

A N O M A L A , S I V E Inæqualia.

Bonus,	Melior,	Optimus.
Malus,	Peior,	Pessimus
Magnus,	Maior,	Maximus.
Paruus,	Minor,	Minimus.
Multus,	Plus,	Plurimus.

DE PRONOMINE.

Pronomen est, quod loco nominis positum,
certam finitamque personam adsignificat.

Pronomina partim sunt primitiua, partim
deriuatiua.

Primitiua, siue primogenita dicuntur, quæ
prima sunt, & à se orta, vt ego, tu, sui, hic, iste,
ille, ipse, is.

Deriuatiua, vel potius deriuata sunt, quæ ex
alijs oriuntur, vt meus, tuus, suus, noster, vester,
nostras, vestras.

Demonstratiua sunt, quæ rem demonstrant;
vt Ego, tu, hic, iste, ille, ipse, is.

Re-

ORATIONIS.

Relatiuorum quinque, Hic, iste, ille, ipse, is, & ex eo compositum, idem. Relatiua dicuntur cum rem accedentem in Memoriam reducunt vt Virgilius carmina composuit, idemque ipse ea cecinit.

Possessiua sunt, quæ possessionem significant, vt Meus, tuus, suus, noster, vester.

Gentilia siue patria sunt, quæ non solum gentem vel patriam sed etiam partes, sectamve ad significant, vt nostras, vestras.

Reciproca duo sunt, vnum primitiuum, nimirum Sui: alterum deriuatiuum, Suus.

DE VERBO.

VERBUM est pars orationis, quæ modos & tempora habet, neque in casus declinatur.

Verbum duplex est, personale, & impersonale.

Personale est, quod omnes personas vtriusque numeri habet. vt Amo, amas, amat. pluraliter, amamus, amatis, amant.

Impersonale est, quod prima & secunda persona vtriusque numeri, & tertia multitudinis fere priuatur, vnde & nomen traxit. id duplex est: alterum actiuæ declinationis, vt pudet, poenitet: alterum passiuæ, vt pugnatur, curritur.

Verbum personale diuiditur in quinque genera, Actiuum, Passiuum, Neutrum, Commune, Deponens.

Actiuum est, quod litera O finitum, passiuum

DE PARTIBVS

siuum fit addita litera, r, vt amo, amor.

Passiuum est, quod syllaba or finitum, actiuum fit, r, litera abiecta, vt amor, amo.

Neutrum est, quod m, vel o, literis finitum ex se passiuum personale non gignit, vt Sum, Sto, Seruio, neque enim dicitur Stor, aut Seruior.

Commune est, quod or, syllaba tantum finitum, actiui simul & passiui significationem habet, præcipue participium præteriti temporis & quæ eius adminiculo supplentur, vt Depopulo, Complector.

Deponens est, quod, or, syllaba tantum finitum, actiui vel neutri significationem habet, vt Sequor, vtor, morior.

DE VARIIS VERBORVM

Formis.

Inchoatiuum verbum est, quod rem quidem inchoatam, sed ad finem perfectionemque tendentem significat, vt calesco, id est, calidus fio. Frigesco, id est, Frigidus fio.

Perfectum est, quod rem perfectam absolutamque significat, vt Caleo. Frigeo.

Meditatiuum verbum est, quod assiduam alicuius rei meditationem significat, vt Esurio, Cœnatorio: qui enim esurit, ac cœnaturit, nihil aliud quam cibum, cœnamque meditatatur.

Frequentatiuum siue iteratiuum est, quod rei frequentationem, iterationemque significat,

ORATIONIS.

fiat, vt Rogito, as, lectito, scriptito; imperito,
& cæt.

Diminutiuum, vel potius diminutum est, quod
minus quàm id, à quo ortum est, significat, vt
Sorbillo, à Sorbeo.

DE PARTICIPIO.

Participium est pars orationis, quæ tum ca-
sus, tum tempora habet.

Participia Præsentis temporis, in Ans, vel
Ens, exeunt; ac ab omni verborum genere nas-
cuntur, exceptis Passiuis; vt amans, seruiens, com-
plectens, vtens.

Præteriti temporis, in Tus, Sus, Xus, desinunt,
ac fiunt à verbis passiuis, communibus, & de-
ponentibus, vt amans, complexus, vsus. Vnum
in uis, reperitur; vt Mortuus, videlicet à Mori-
or.

Participia futuri, tum in Rus, tum in Dus, ex-
eunt.

In Rus, oriuntur ab omni genere verborum,
exceptis Passiuis, vt amaturus, Seruiturus, Am-
plexurus, vsurus.

In Dus, fiunt à Passiuis & communibus, vt A-
mandus, Complectendus. Interdum etiam à de-
ponentibus, quæ aliquando fuerunt communia,
vt Sequendus, à Sequor; Vlciscendus, ab Vlcis-
cor.

Participia præsentis temporis, fiunt à prima
persona præteriti imperfecti, syllaba bam, vel
bar, mutata in Ns; vt Amabam, amans, Comple-
ctebam, complectens.

DE PARTIBVS

Participia in Dus fiunt à Genitiuis participiorum præsentis temporis, tis syllaba mutata in dus, da, dum, vt Amans, amantis, Amandus, amum, Complectens, complectentis, Complectendus, a, um,

Participijs præsentis temporis, gerundijs & futuro in dus, carent verba quæ præterito imperfecto deficiunt, vt Odi, Cœpi, Noui, Memini.

Participia præteriti temporis fiunt a posteriore supino, addita litera s, vt amatu, amatus, Complexu, complexus.

Participia futuri in Rus, vt amatum, amaturus: seruitum, seruiturus.

Quæ verba supinis carent, carent etiam participijs futuri in Rus, & præteriti temporis, item præteritis perfectis, plusquamperfectis, passiuis omnium modorum, ac futuro passiuo coniunctiu modi: præterea futuro infinito tam agendi quam patiendi.

Quibus omnibus deficiunt Disco, Posco, medeor, & alia, quæ quoniam rudibus solent negotium facessere, his versiculis sumus complexi.

Nulla Supina, Mico, Strido, seu Strideo, gignung

Lngeo, cum Sileo, Fulget, cum Luceo, Friget

Urgeo, cum Sorbet, Turget, Conniuet, & Alget.

Fla^r

ORATIONIS.

Flateo, cum Timeo, Paueo, cum Ferueo, Li-
uet.

Congruo, cum sapio, Lambo, cum Respuo, Lino-
quo.

Ingruo, cum Batuo, Posco, Metuoque, Pluo-
que.

Et Dispesco, Luo, Scando, quibus adde Fatef-
co.

Hisco, Scabo, Sugo, Nolo, cum Prodigio, De-
go.

Anno cum socijs, Vado, cum Gliscere, Ver-
go.

Disco, Tremo, Satago, Ferio, Compesco, Re-
fello.

Ambigo, Sterto, Rudo, Psallo, cum Cernere,
Sido.

Et Vescor, Liquor, Medeor, Reminiscor, &
Ango.

Et volo, malo, Furit, Præque, Ante, excellere,
Ringor.

Et quod posci vi, modo sit neutrale secundæ,
Vt Studeo, emineo, exceptis quæ suggeret v-
sus.

Quæque ferè gignit Meditor, quoque Inchoo
verbum.

Declinatio verbi Communis.

Infinitiuu modi.

Præsens & imperfectum commune. Comple-
ti.

Perfectum & plusquamperfectum Com-
munis

F

munis

DE PARTIBVS

mune, Complexum, am, um, esse vel fuisse.

Futurum actiuum, Complexurum, am, um, esse.

Futurum passiuum, Complexum iri, vel complectendum esse.

Gerundia.

Complectendi, Complectendo, complectendum.

Supina, complexum, complexu.

Participium actiuum praesentis temporis, complectens.

Futuri, complexurus.

Participium praeteriti, commune, Complexus a, um.

Futuri passiuum, complectendus, a, um,

Declinatio verbi Deponentis.

Infinitiu modi.

Praesens & imperfectum, Proficisci.

Perfectum & plusquamperfectum, profectum, am, um, esse vel fuisse.

Gerundia, proficiscendi, proficiscendo, proficiscendum.

Supinum, profectum, profectu.

Participium praesentis, proficiscens.

Futuri, profecturus, a, um.

Praeteriti, profectus, a, um.

DE PRAEPOSITIONE.

Praepositio est pars orationis, quae ceteris partibus aut separata, aut coniuncta fere pra-

ORATIONIS.

præponitur. Separata, vt: Non sum apud me præ iracundia. Coniuncta, vt: præstat millies mori, quam Deum vel leuissimè offendere.

Accusatiuo seruiunt.

Ad, apud, ante, aduersus, vel aduersum, cis, citra, circiter, circa, circum, contra, erga, extra, intra, inter, infra, iuxta, ob, penes, per, prope, post, præter, prope, propter, secundum, secus, supra, trans, versus, ultra, vsque.

Ablatiuo gaudent.

A, ab, abs, absque, cum, coram, clam, de, e, ex præ, pro, procul, palam, sine, tenus, quarum vltima ferè genitiuum amat, cum vocabulo multitudinis adheret, vt Cumarum tenus, Lumborū tenus. alioquin ablatiuum, vt pectore tenus, ore tenus.

Accusatiuum vel ablatiuum pro varia significatione postulant. In, Sub, Super.

Subter apud oratores accusatiuum habet, apud poetas etiam ablatiuum.

Præpositiones quæ tantum coniunctæ præponuntur, sunt: Am, con, di, dis, re, se vt ambigo, confero, dinumero, di, puto, reputo, seiungo.

DE ADVERBIO.

ADuerbium est pars orationis, quæ vocibus addita, earum significationem explanat ac definit, vt: raro loquitur. bene,

DE PARTIBVS

bene peritus, vehementer iratus, parum diligenter.

ADVERBIORVM VARIA

sunt genera & significationes.

Optandi, vt vtinam, ô vtinam, ô si.

Vocandi, vt O, heus, eho.

Interrogandi, vt cur, quare, quid ita, quamobrem.

Respondendi affirmatiuè, vt etiam, ita, maxime, quidni.

Confirmandi, vt profecto, sanè, certè.

Negandi, vt non, nequaquam, minimè, haudquaquam.

Dubitandi, vt forsan, forsitan, fortassis, fortasse.

Hortandi, vt eia, age, agedum, agite.

Prohibendi, vt Ne.

Demonstrandi, vt en, ecce.

Eligendi vt potius, imò.

Comparandi, vt magis, minus, fortius.

Congregandi, vt Simul, vna, pariter.

Separandi, vt seorsum, separatim.

Intendendi, vt Acriter, studiose, vehementer.

Remittendi, vt segniter, remisse, oscitanter.

Temporis, vt Hodie, cras, perendie, heri, nudi-

ustertius

Loci, vt Hic, huc, hac, horsum.

Nume-

ORATIONIS.

- Numeri, vt semel, bis, ter, sæpe, centies, mil-
lies.
Ordinis, vt primum, deinde, postremum,
Euentus vt Fortè, fortuitò.
Similitudinis, vt, sicut, sicuti, vt, vti.
Diuersitatis, vt aliter, secus.
Qualitatis, vt Prudenter, peritè, eleganter.
Quantitatis, vt parum, multum, satis, nimium.

DE INTERIECTIONE.

Interiectio est pars orationis, quæ varios ani-
mi affectus indicat.

Interiectionum variæ sunt formæ & significa-
tiones.

Laudantis, & aliquando exultantis, vt Eu-
ge.

Exultantis, & interdum Insultantis, vt
Vah.

Lætantis, vt Euax.

Dolentis, & ingemilcentis, vt ah, heu, hei.

Suspirantis, vt ah, ah.

Eiulantis, vt Oh, oh, oh.

Admirantis, vt Papæ, ó vah.

Admirantis, & interdum ironiæ, vt Hui.

Irridentis; vt O, O præclarum custodem o-
uium, vt aiunt, lupum.

Exclamantis, vt Prô, ô.

Silentium indicentis, vt St.

Timentis, vt Hei.

Depre.

DE PARTIBVS.

Deprehendentis aliquid ex improuiso vt Atata
Prælagientis malum, miserantis, vel minuatis;
vt Væ.

Reijcientis cum fastidio, vt Apage, Apage-
fis,

Stomachantis siue indignantis, vt Malum.
Execrantis, vt Nefas, infandum.

DE CONIUNCTIONE.

Coniunctio est pars orationis² annectens
ordinansque sententiam.

**CONIUNCTIONVM SPECIES, SI-
ue significationes varia sunt.**

Copulatiuæ: Ac, atque, &, que, &c.

Disiunctiuæ; vt: vel, ve, siue, seu, aut, ne.

Aduersatiuæ; vt: Etsi; tamen, quãquam, quam-
uis, &c.

Collectiuæ siue Illatiuæ siue Rationales; vt:
Ergo, igitur, quare, quocirca, quapropter,
itaque, &c.

Causales; vt: Nam, namque, siquidem, quia,
quoniam, enim, etenim, quòd, propterea
quod, &c.

Expletiuæ; vt: quidem, equidem, &c.

**CONIUNCTIONES PARTIM
sunt præpositiuæ; partim subiunctiuæ;
partim mediæ.**

Præ-

ORATIONIS.

Præpositivæ siue principes sunt, quæ in oratione præeunt, vt: aut, ac, atque, at, ast, vel, nec, neque, nisi, seu, siue, &c.

Subiunctivæ, siue subditæ, quæ subeunt, vt: que, ve, ne, quidem, quoque, autem, vero, enim.

Communes siue mediæ, quæ & præeunt, & subeunt: vt Ergo, igitur, itaque, equidem, &c.

DE ACCIDENTIBVS SIVE ATTRIBUTIS PARTIUM ORATIONIS.

Sunt quædam quæ partes orationis comitantur, vt Numerus, Casus, Genus, Declinatio, Modus, Tempus, Persona, Figura, Species; quæ accidentia siue attributa partium orationis vocantur.

Numeri Nominum, Pronominum, Verborum & Participiorum, sunt duo. Singularis, vt Musa, ego amo, amans. Pluralis, vt Musæ, nos amamus, amantes.

Casus Nominum, Participiorum, & nonnullorum Pronominum sunt sex; Nominatiuus, Genitiuus, Datiuus, Accusatiuus, Vocatiuus, Ablatiuus.

Nomen, Pronomen, Participium, tria habent genera præcipua: Masculinum, siue virile, cui præponitur pronomen Hic, vt hic dominus, meus, doctus. Fœmininum, siue Muliebre, cui præponitur pronomen Hæc, vt hæc ancilla, meæ, docta, &cæt. Neutrum, cui

DE PARTIBVS

cui præponitur pronomen Hoc, vt hoc Mancipium, meum, doctum.

Ex his tribus generibus nascuntur duo alia, Commune duorum, & commune trium, Commune duorum est, cui præponuntur pronomina Hic & hæc, vt hic & hæc parens. Commune trium siue omne, cui præponuntur pronomina Hic, Hæc, Hoc, vt hic, & hæc & hoc prudens, nostras, amans.

DECLINATIONES SIVE Formæ nominum sunt quinque.

PRIMA, cuius genitiuus terminatur æ, diphongo, vt Musa, musæ

SECUNDA, cuius genitiuus terminatur littera i, vt dominus, domini.

TERCIA, cuius genitiuus terminatur syllaba is, vt Sermo, sermonis.

QUARTA, cuius genitiuus terminatur syllaba vs, vt Sensus, sensus.

QUINTA, cuius genitiuus terminatur litteris e, & i, separatis, vt dies, diei.

Pronomina meus, tuus, suus, noster, vester, ad primam & secundam Nominum declinationem spectant. Nostras, & vestras, ad tertiam; cetera peculiare habent formas.

Participia quæ in Ans & Ens, exeunt, ad tertiam declinationem pertinent, vt amans, docens, &c. Reliqua ad primam & secundam,
vt,

ORATIONIS.

vt amaturus, a, um, amandus, amanda, amandum, &c.

DECLINATIONES SIVE CONIUGATIONES Verborum sunt quatuor.

PRIMA, cuius secunda persona presentis indicatiui exit in As, vt amo, amas, amare.

SECUNDA, in es longum, vt Doceo, doces, docere.

TERTIA, in is breue, & infinitum in ere, vt Lego, legis, legere.

QUARTA, in is longum, & infinitum in ire, vt Audio, audis, audire.

Modi verborum triti, ac communes sunt quinque, Indicatiuus, Imperatiuus, Optatiuus, Coniunctiuus, infinitiuus.

Tempora verborum sunt quinque, Præsens siue instans, Præteritum imperfectum, Præteritum perfectum, Præteritum plusquamperfectum, Futurum.

Personæ pronominum sunt tres, Prima, Ego, Secunda, Tu: reliqua pronomina tertiæ sunt personæ, præter ipse, ipsa, ipsum, quod cuius est personæ: item Prouocabulum Qui, quæ, quod.

Personæ verborum sunt tres, prima vt am, secunda, vt amas, tertia, vt amat.

Nomina & participia exceptis vocatiui incertæ sunt personæ, sicut & verba infinita eam enim induunt personam, cuius est verbum

DE PARTIBVS

bum cui adhærent, vt: Ego Marcus Tullius defendi Rempubl. adolescens, non deseram senex. Cupito te audire.

Vocandi casus, quoniam secundis personis tantum adhærent, solum sunt secundæ personæ.

Figure Nominum, Pronominum, Verborum, Participiorum, Præpositionum, Aduerborum, Coniunctionum, duæ sunt.

Simplex, vt: Prudens, is, amo, amans, abs, prudenter, enim.

Composita, vt: imprudens, idem, adamo, adamans, absque, imprudenter, etenim.

Species Nominum, Pronominum, Verborum, Aduerborum, sunt duæ primitiua, vt pater, tu, caleo, clam. Deriuatiua, vt paternus, tuus, a, um, caleo, clanculum.

PRAE

P R Æ C E P T A

ALIQVOT DE CONSTRV- CTIONE TYRONIBVS ediscenda.

Præceptum I.

Nomina adiectiua, pronomina & partici-
pia, cohærent cum suis substantiuis gene-
re, numero & casu. *Cic in Ver. Erat hyems sum-
ma, tempestas perfrigida, imber maximus, bonus
vir.*

II.

Relatiuum qui, quæ, quod; concordat cum an-
tecedente in genere & numero. *Cic. ad Tir. lib.
16. Nemo eos amat, qui te non diligit.*

III.

Verbum personale finiti modi antecedit No-
minatiuus apertè vel occultè eiusdem nume-
ri & personæ. *Cic. lib. 14. Si vales bene est, ego qui-
dem valeo.*

IV.

Verbum personale infinitiui modi postulat an-
te se accusandi causam. *Cicero ad Att. Hunc
quidem nimbum cito transisse letor.*

V.

Omne verbum personale finiti modi utrinque
nominatiuum habere potest, cum utrinque
nomen ad eandem rem pertinet, eiusmodi maxi-
mè est verbum substantiuum, vocatiuum, & alia

quam plurima. *Terentius in Phormione. Senectus ipsa morbus est, Defendi Rempublicam adolescens.*

VI.

Quotiescunq; duo nomina substantiua rerum diuersarum in oratione continuantur, alterū erit genitiui casus. *Cicero in Piso. Supplicium est pœna peccati. Desiderium vrbis.*

VII.

Verbum actiuum vel potius accusatiuum verbum, cuiuscunq; id demum positionis sit, post se accusandi casum postulat. *Deum cole. Imitare parentes.*

VIII.

Verbum passiuum, ablatiuum cum præpositione A, vel ab postulat portie, qui ex nominatiuo verbi actiui fit. *Cicero ad Att. An tu existimas ab illo malle me legi probarique, quam à te? Diligitur a nobis.*

IX.

Verba absoluta & transitiva, propositionum beneficio in casus transeunt. Transitiva præter proprium casum etiam præpositiones cum suis casibus admittunt. *Cicero libro 2. de Oratore. Cum etiam tum in lecto Crassus esset, & apud eum Sulpitius sederet. Virtus allicit homines ad diligendum.*

Quod

X.

Quoduis verbum admittit dativum eius personæ, in cuius gratiam, commodum aut incommodum aliquid fit. *Plautus Milit. Tibi arat, tibi occas, tibi seris, tibi eidem metis.*

XI.

Tempus accusativum vel ablativum casu effertur, si per quamdiu fiat interrogatio. *Liuius Romanus septem & triginta regnavit annos. Vixit annis monem.*

XII.

Quælibet verba admittunt ablativum significantem pretium. *Liuius Multorum sanguine, & vulneribus ea Pœnis victoria stetit. Viginti talentis vendidit.*

XIII.

Quæuis verba ablativum admittunt significantem instrumentum. *Terent. Adolph. Hisce oculis egomet vidi.* Aut causam propter quam aliquid fit. *Cicero ad Quintum Frat. Vestra culpa hæc acciderunt.* Aut medium quo aliquid fit. *Cic. pro Flac. Pacem maritimam summa virtute, atque incredibile celeritate confecit.*

XIV.

Gerundia quæ passionem non significant, casus suorum verborum admittunt. *Tempus obliuiscendi iniuriarum.* *Supina in um, amat verba, quæ*

motum adsignificānt. *Terentius Phorm. Percontatum ibo.* Ante se nullum, post se suorum verborum casus habent. *Terent. Phorm. Me vltro accusatum venit.* Participia eisdem casus habent, quos verba à quibus proficiuntur. *Pueri victoriam reportaturi non delectantur duodecim scruporum lu-*

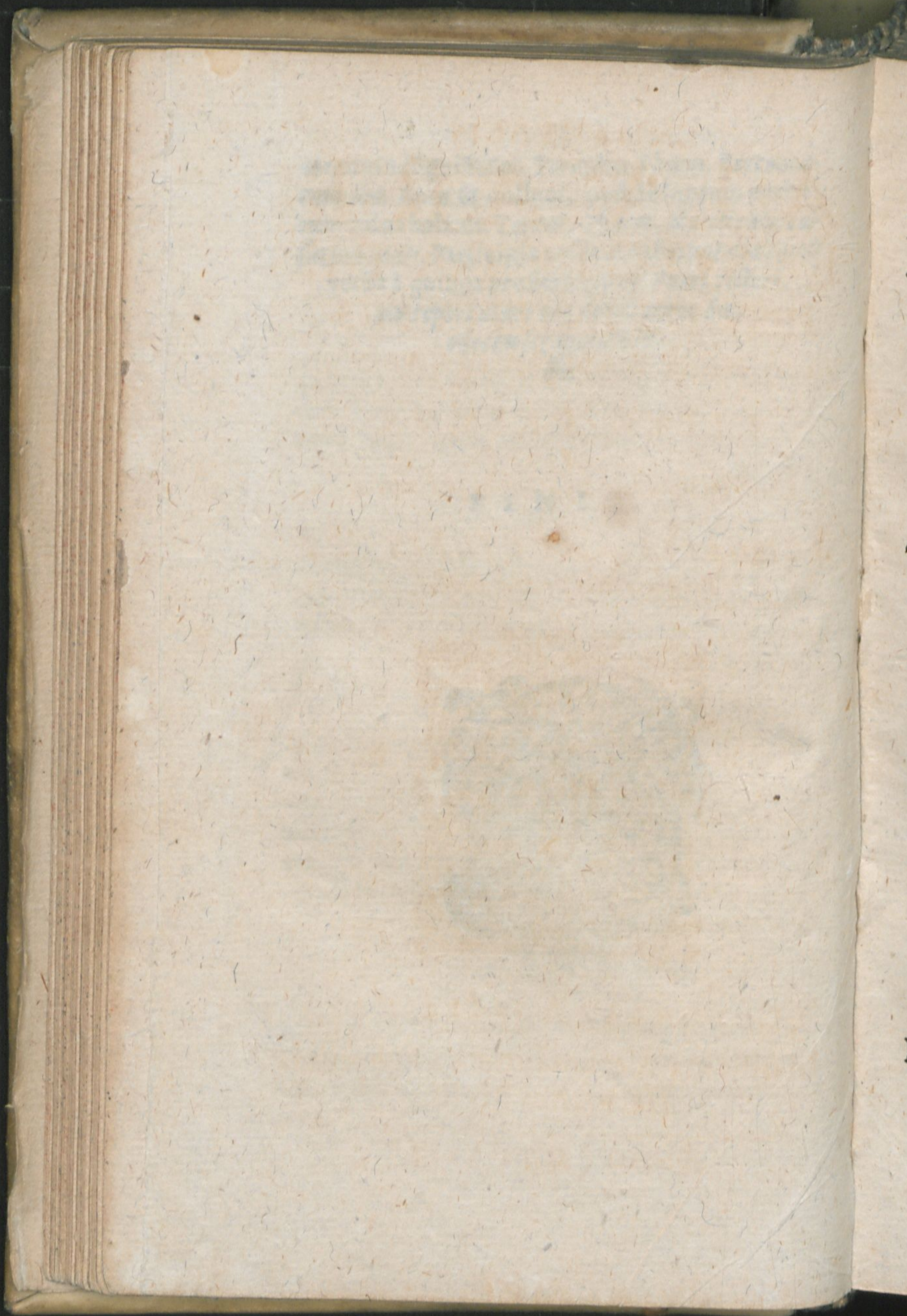
do.

F I N I S.

ta-
ro-
cu-
los

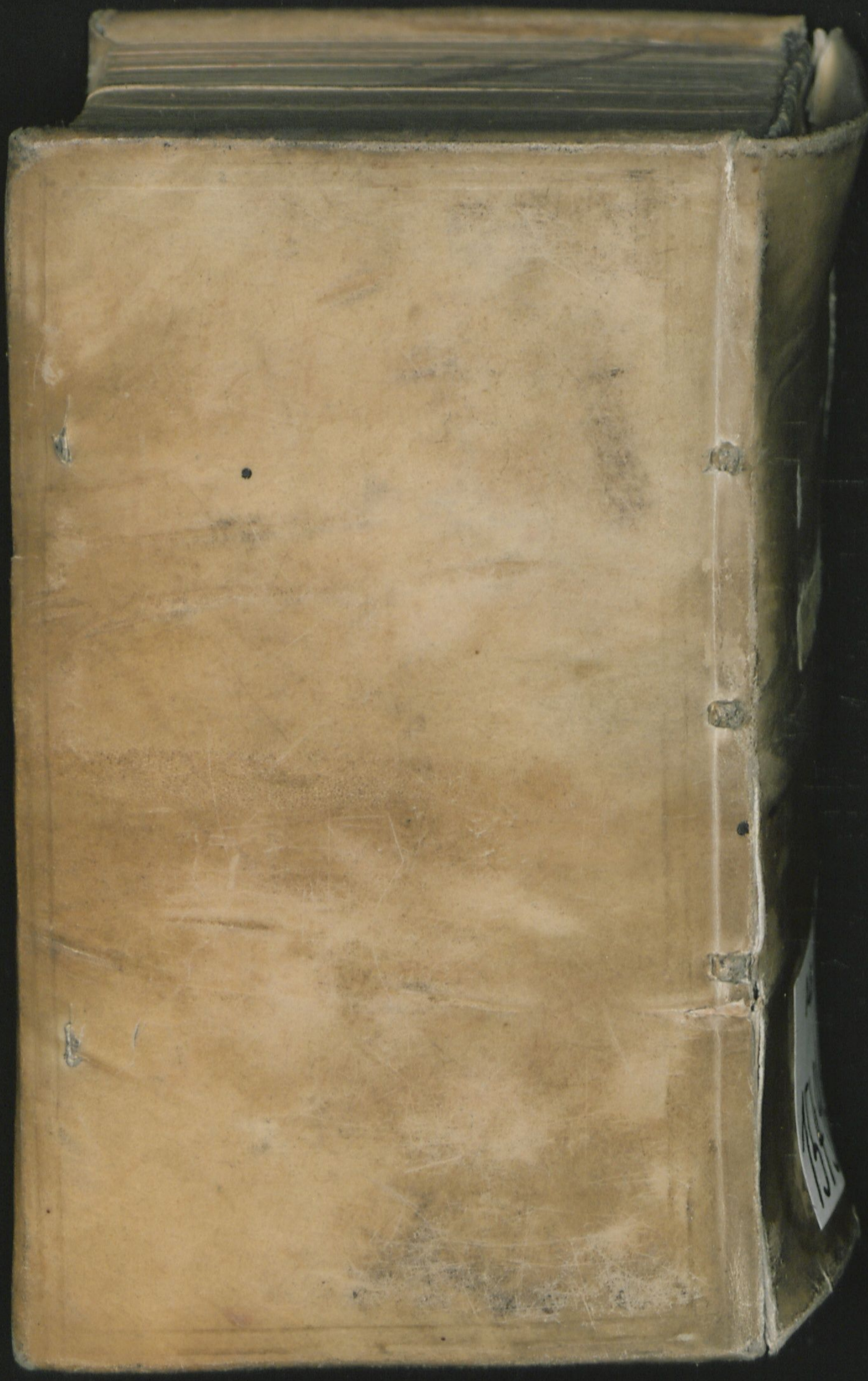
AB 754996

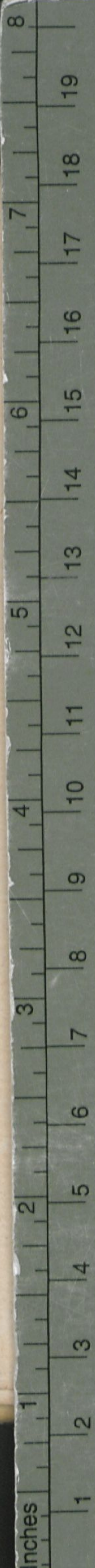
ULB Halle
002 420 97X

3

R VD 17

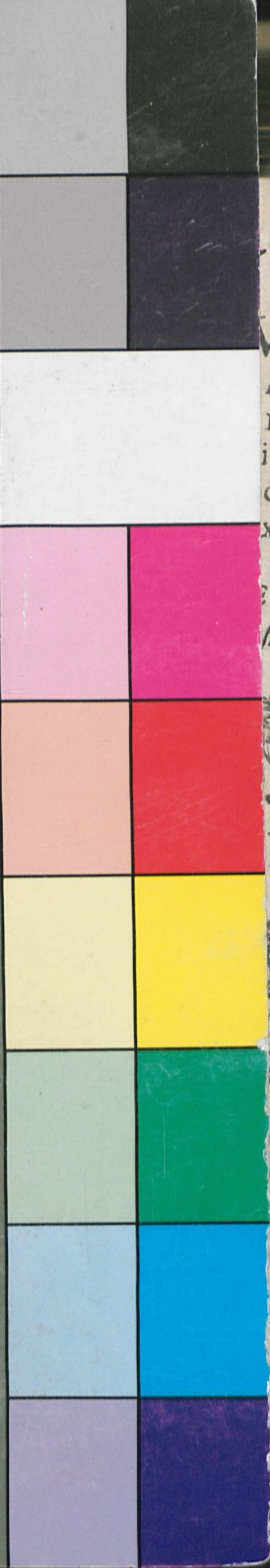

B.I.G.

Farbkarte #13

Centimetres

Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

INCIPIA VNDIMEN-

ATICES, EX IN-
NIBVS EMA-
iè Societate IESV,
dum Iuuentu-
xcerpta.

PTIS ALIQVOT
structione.

In Halberstadt 2631.
ONIAE.

nannica, sumptibus
ni Mylij.

DC. XXVIII.

